

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand · november 2018 · jaar 22 · #08

FR · DE · EN

traductions
Übersetzungen
translations

Een scan van
onze ruimte

De wereld
van de natuursubsidies

Mohamed El Bachiri en Ilah
'Naar de sterren
blijven kijken'

+ AGENDA

Viviane De Muynck
'Een mens kan ook
te veel beminnen'

Axelle Red

'Welke prijs wil je
betalen **om je doel
te bereiken?**'

Werner Dewachter uit Halle zet deze maand **deketting** voort.

Leve de diversiteit

Als prille twintiger zocht Werner Dewachter uit Humbeek zijn heil in de stad. Eerst trok hij naar Antwerpen, daarna strandde hij in Leuven, om zestien jaar later opnieuw dichterbij te komen wonen, in Halle. Aanvankelijk in het hart van de stad, sinds enige tijd in de meer landelijke deelgemeente Lembeek. 'Hoewel mijn roots elders liggen, woon ik hier graag. *Op den buiten*, rustig en in het groen. Met vlakbij het Hallerbos en het Lembeekbos, een ideale plek om er even tussenuit te kunnen.'

METAMORFOSE

'Toegegeven, aanvankelijk had ik weinig voeling met dit deel van de Rand. Halle is gaandeweg veranderd. In positieve zin. Mede dankzij de kinderen verrijk je je sociale leven, aan de schoolpoort of via hun sportclubs. De stad zet meer in op zachte mobiliteit met de aanleg van fietspaden. Dat is een pluspunt. Toch blijft het verkeer een van de grote pijnpunten. Verkeersinfarcten raken nu eenmaal niet opgelost zolang pendelaars de fiets of het openbaar vervoer weren. De recente openbare werken hebben daar geen goed aan gedaan. Maar je kan het ook anders bekijken natuurlijk. Bijvoorbeeld: de Beestenmarkt. Ooit een spuglelijke parking, vandaag een gezellig pleintje met leuke terrassen. Het centrum van Halle is er op alle gebied op vooruitgegaan. Ook de duurzame initiatieven, waarvoor het stadsbestuur alle faciliteiten biedt, kan ik appreciëren. Dat Colruyts dochterfirma Eoly in Halle windmolens bouwt, met mogelijkheid tot participatie van de Hallenaren, is toe te juichen. Groene energie is de toekomst.'

MUZIEK BOEKEN

Zoals in de meeste gemeenten in de Rand,

zorgt de nabijheid van Brussel ook in Halle voor anderstalige nieuwkomers. 'Ik zie daar geen graten in. Door mijn baan kom ik vaak in contact met mensen met heel uiteenlopende achtergronden. En dan heb ik het niet alleen over huidskleur, maar ook over karakter bijvoorbeeld. Diversiteit in de Rand is geen evolutie om bang voor te zijn, integendeel. Aan de andere kant moet je de ogen niet sluiten voor bepaalde problemen. Ik denk dat mensen uit verschillende culturen hier toch een manier proberen te vinden om met elkaar samen te leven. Dat lukt almaar beter, vind ik.'

Als muziekmanager van boekingskantoor Busker loopt diversiteit als een rode draad door zijn werk en leven. 'Kleinkunstenaars, popartiesten, rockers, hiphoppers, noem maar op. Van eigen kweek of met Afrikaanse, Portugese of andere origines. Mijn *roster* aan muzikanten en bands is er met de tijd in alle opzichten diverser op geworden. Dat vind ik fijn.'

Muziek is Dewachter zijn passie. 'Niet actief, want dat talent heb ik niet, maar als tiener kon ik uren aan de stereo slijten of door platenbakken snuisteren en leuke bands ontdekken. Op een dag heb ik de stap gewaagd en begon ik kleine, Belgische groepjes te boeken. En van het een kwam het ander: Intussen zorgt zijn hobby voor brood op de plank en heeft hij mee de opmars van pakweg Flip Kowlier, Selah Sue, Tourist Le MC, Gabriel Rios of recent Stikstof en Coely achter zijn naam. 'Ik werk dubbel zo hard als tevoren, maar het voelt nooit zo aan. Ik haal veel voldoening uit het ontdekken van jonge talenten, het buikgevoel laten spreken en mee aan de kar trekken tot ze een bepaald niveau halen. Het is teamwork. Als de puzzel goed valt, bezorgt me dat een ontzettend fijn gevoel.'

TEKST David Bitoune • FOTO Filip Claessens

22
14

AGENDA
NOVEMBER
2018

UIT IN DE RAND

Mensenzee golft, kolkt, stormt

Dag van het Taboe

Prison Talk, De dood voor ogen & Radio Cuckoo!

21 - 22 NOV - 18h

The Sky

21 - 22 NOV - 18h

The Sky

VERDELING RandKrant november wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel en Sint-Genesius-Rode.

INHOUD

04

10

14

06 VAN **ASSET** TOT **ZAVENTEM**

09 MIJN **PLEK**

12 OP**VERKENNING**

13 MIJN **GEDACHT**

14 LEVENS**KUNST**

19 **MIDDEN** IN

21 WIE **KWEEK** DAT

22 **INTERVIEW**

26 **BOUW** WERK

32 GEMENGDE **GEVOELENS**

Onze ruimte gescand

De Vlaamse Bouwmeester maakt een doorlichting van de ruimte in dertig Vlaamse gemeenten. In de brede Rand gaat het over Beersel, Overijse, Huldenberg en Halle. Met deze omgevingsanalyse kunnen de gemeenten hun ruimtelijk beleid bijsturen. Hoe verdichten? Wat met verkavelingen? Hoe leegstand aanpakken?

EN

'Welke prijs wil je betalen om je doel te bereiken?'

Pal op de grens van Brussel en de Rand runt Axelle Red al jaren een familie en een carrière. Op haar vijftigste is haar idealisme en engagement niet verminderd, wel beter gedoseerd. 'Ik moest eerst een stap achteruit zetten om weer vooruit te kunnen.'

DE

'Naar de sterren blijven kijken'

'Leven is de kunst om in het nu tevreden te zijn.' 'De dood schrikt ons af. We willen zo graag weten wat er zich achter het laatste gordijn bevindt.' Mohamed El Bachiri en Ilah spreken over leven en dood. 'Het enige wat echt telt in dit leven, is het ten volle te beleven met de mensen die je dierbaar zijn.'

FR

COLOFON RandKrant verschijnt maandelijks (niet in januari, juli en augustus) op 98.000 exemplaren. Het is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant. • **Realisatie** vzw 'de Rand' • **Hoofredacteur** Geert Selleslach • **Eindredacteur** Ingrid Laporte • **Fotografie** Filip Claessens en David Legréve • **Redacteurs** Michaël Bellon, David Bitoune, Milrek Cerny, Bart

Claes, Tina Deneyer, Jens De Smet, Tine De Wilde, Herman Dierickx, Nathalie Dirix, Guido Fonteyn, Patrick Gijssels, Karla Goetvinck, Gerard Hautekeur, Joris Herpol, Joris Hintjens, Tine Maenhout, Ines Minten, Anne Peeters, Tom Serkeyn, Wim Troch, Fatima Ualgasi, Sofie Vandenbergh, Luc Vanheerentals, Lene Van Langenhove en Dirk Volckaerts • **Website** Dorien De Smedt **Redactieadres**

Kaasmarkt 75, 1780 Wemmel, tel 02 767 57 89, e-mail randkrant@derand.be, website www.randkrant.be • **Verantwoordelijke uitgever** Eddy Frans, Agentschap 'de Rand', Witherendreef 1, 3090 Overijse • **Vormgeving** Jansen & Janssen Creative Content, Gent • **Druk** Corelio, Erpe-Mere • RandKrant wordt gedrukt op FSC(®)-gecertificeerd papier – licentienummer: FSC-C004762

Vlaamse Bouwmeester analyseert de Rand

Een scan van onze ruimte

Wat zijn de ruimtelijke uitdagingen voor de gemeenten in de Rand? Welk beleid moeten de gemeentebesturen voeren zodat het er aangenaam wonen is met oog voor het leefmilieu?

TEKST Bart Claes • FOTO Filip Claessens

Lembeek
(Halle)

De zogenaamde *Bouwmeester Scan* moet daar een antwoord op bieden. Dertig gemeenten tekenden in op deze ruimtelijke doorlichting van de Vlaamse Bouwmeester. In de (brede) Rand gaat het om Overijse, Huldenberg, Beersel en Halle.

Om te waken over een kwalitatief architectuurbeleid en de kwaliteit van de bebouwde ruimte in Vlaanderen, stelde de Vlaamse overheid in 1999 voor het eerst een Vlaams Bouwmeester aan. Ingenieur-architect Leo Van Broeck is sinds september 2016 de vierde Vlaams Bouwmeester van dienst. Zijn team ontwikkelde de Bouwmeester Scan om steden en gemeenten te helpen bij hun ruimtelijk beleid. 'We helpen de gemeenten om de ruimte te plannen voor mens en natuur in een leefbaar klimaat', verwoordt Leo Van Broeck het.

De gemeentebesturen konden zich tot februari 2018 kandidaat stellen. De eerste dertig kandidaten mogen zich de komende weken en maanden aan een bezoek van een team ruimtelijke experts verwachten. Ze lichten de gemeente door en leggen de ruimtelijke sterktes en zwaktes bloot. Met de gedetailleerde omgevingsanalyse in de hand, kunnen de gemeenten hun ruimtelijk beleid bijsturen.

NIEUWE STRUCTUURPLANNEN

De krachtlijnen van hoe we in de toekomst zullen leven en wonen, zijn gekend: woningen en nieuwe ontwikkelingen worden gebundeld langs mobiliteitsassen en in de bestaande kerren, de bestaande open ruimte wordt zo veel mogelijk gevrijwaard en de natuur gekoesterd. Maar wat betekent dat concreet voor elke gemeente en hoe pakken ze dat aan? 'Dat zal elke gemeente voor zich moeten bepalen en vastleggen in het gemeentelijke ruimtelijke structuurplan. Het onze is zes jaar oud', zegt burgemeester Hugo Vandaele (CD&V) van Beersel. 'We stelden ons kandidaat voor de Bouwmeester Scan omdat de analyse als basis kan dienen voor ons nieuw structuurplan.'

Daar denkt schepen Marc Snoeck (SPA) van Halle, bevoegd voor ruimtelijke ordening, net hetzelfde over. 'De Bouwmeester Scan is een diagnose, een soort van eerste stap naar een Gemeentelijk Ruimtelijk Beleidsplan', zegt hij. 'Het kan dienen om bestaande Ruimtelijke Uitvoeringsplannen bij te sturen of nieuwe te ontwikkelen.'

'GEEN WOLKENKRABBERS IN BEERSEL'

Hoe zien de gemeenten de ruimte in de Rand

evolueren? Het nieuwe Vlaamse ruimtelijke beleid zal grote impact hebben, menen ze. 'We zullen net als alle andere steden en gemeenten moeten verdichten. Dat zegt Ruimte Vlaanderen heel duidelijk', weet de burgemeester van Beersel. 'En om te verdichten zullen we in onze woonkernen in de hoogte moeten werken. Meer bouwlagen toestaan dus. Maar ik wil geen wolkenkrabbers in mijn gemeente. Beersel mag geen Zellik of Dilbeek worden. Hoe kunnen we dat vermijden? Misschien door gewoon te stoppen met woningen bij te bouwen. Vandaag telt Beersel 25.000 inwoners. We kunnen als beleid de grens trekken op 27.000 inwoners. Het gevolg daarvan is dat je dan een schaarste creëert en je de prijzen van de woningen de hoogte in jaagt. Vlabinvest en de huisvestingsmaatschappij Woonpunt kunnen wel wat weerwerk bieden, maar dat is vooral op de huurmarkt. Een druppel op een hete plaat. Het is een delicate en moeilijke evenwichtsoefening om je gemeente ruimtelijk leefbaar te houden. Dat geldt niet alleen in Beersel, maar in heel Vlaams-Brabant.'

MARC SNOECK, SCHEPEN HALLE:
'De Bouwmeester Scan is een hulpmiddel bij nieuwe ruimtelijke stadsprojecten.'

Toch telt Beersel vandaag nog honderden onbebouwde kavels. 'Vooral landelijk gelegen bouwgronden die niet op de markt worden gebracht', zegt Vandaele. 'Dure kavels, eigendom van mensen met geld die het niet meteen nodig hebben. Ze zien het als een belegging en zolang ze geen centen nodig hebben, blijven die kavels onbebouwd.'

FABRIEKSPANDEN EN VERKAVELINGEN

Er zijn ook andere alternatieven. Beersel en veel andere gemeenten in de Rand hebben leegstaande fabriekspanden en verkommerde loodsen waar niet veel mee gebeurt. Met wat creativiteit kunnen die omgevormd worden tot woningen. 'Zoals de oude wolfabriek in Lot, waar een modern en eigentijds woonproject vorm kreeg. Dat gebeurt ook met de Molens van Ruisbroek en de oude brouwerij van Winderix in Dworp. Is dat voldoende om de vraag op te vangen? We voelen de constante druk van Brussel in onze nek.'

Die druk voelen ze ook aan de andere kant van Brussel, in Overijse. Schepen Jan De Broyer (N-VA) wil het groene karakter van Overijse veiligstellen en hoopt op de Bouwmeester Scan om daar inventieve oplossingen voor aan te reiken. Hij wil vooral het uitwaaiëren van verkavelingen, zoals in Maleizen en Jezus-Eik, een halt toeroepen. 'Vandaag leveren we nog altijd vergunningen af aan de verkavelingsprojecten in het groen', zegt De Broyer. 'Omdat we juridisch niet anders kunnen. Die verkavelingen werden in de jaren 1970 of zelfs vroeger uitgetekend en de eigenaars hebben het recht om te bouwen. Om deze ongebreidelde verkavelingen terug te schroeven, zou er een regeling van schadevergoedingen moeten komen. Met de deskundigen van de Bouwmeester Scan kunnen we bekijken waar uitbreiding en verdichting wel aangewezen is en waar niet.'

GROEN BEWAKEN

Verdichten in het centrum van Overijse? Als er ook daar maar voldoende groen blijft. Daar waakt de gemeente over. 'Zopas hebben we nog ons voorkooprecht laten gelden. Een projectontwikkelaar wilde een woning en een achterliggend park kopen. De inwoners kennen het als Groot Huys. Om extra groen in het centrum te krijgen, hebben we dat zelf gekocht en komt er openbaar groen dat de verbinding maakt met het park van het woonzorgcentrum.'

Ook andere gemeenten in de Rand hebben concrete ruimtelijke plannen. Halle bouwt een nieuw stadsmagazijn omdat het oude aan de Suikerkaai tot op de draad versleten is. Het oude magazijn verdwijnt, maar de locatie is best wel interessant. 'Op wandelafstand van het station, vlak naast de Zenne en de nieuwe Zuidbrug die door de Vlaamse Waterweg zal

worden gebouwd', schetst schepen Snoeck. 'In het structuurplan staat het terrein ingekleurd als voorstadsparking en een deel is natuurgebied. Veel potentieel dus. Maar het komt erop aan een goede invulling te geven. We denken dat de Bouwmeester Scan ons daarvoor de nodige inzichten zal geven.'

ZIT BRUSSEL VOL?

Hoe lang de Rand de druk op de open ruimte kan weerstaan, hangt volgens Vandaele af van Brussel. De eeuwige haat-liefdeverhouding tussen de randgemeenten en het hoofdstedelijke gewest speelt – en misschien vooral – op ruimtelijk vlak. Vandaag telt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest net geen 1,2 miljoen inwoners; volgens het Belgische statistiekbureau zijn er dat in 2030 al 1,274 miljoen en in 2050 1,381 miljoen. Bijna 200.000 mensen meer dan vandaag. 'Als Brussel die extra inwoners op haar grondgebied kan houden, is er geen probleem om de Rand groen te houden', zegt Vandaele. 'Maar dan moet de stad zelf een comfortabel woonaanbod creëren dat groot genoeg is. Wonen in de stad heeft bovendien voordelen op vlak van mobiliteit. Dus ik verwacht meer inspanningen van Brussel als ze de hoofdstad van Europa wil zijn en blijven. Een ambitieuze titel voor een kleine stad als Brussel, ze is kleiner dan pakweg Marseille, Rijsel, Bordeaux of Lyon.'

Een performant net van openbaar vervoer naar satellietsteden kan de druk op de Rand enigszins verlichten, denkt Vandaele. 'Maar hoe lang wordt er al niet gewerkt aan het Gewestelijk Expresnet? Een GEN-verbinding naar Nijvel, waar de mensen de trein nemen en 20 minuten later in het centrum van Brussel staan. Dat hebben we nodig, en snel.'

EN

SCAN OF OUR SPACES

'The Bouwmeester Scan is designed to help municipalities with their spatial planning for people and nature in a liveable environment, says the Flemish Chief Architect Leo Van Broeck. The scan is being used to detect the spatial challenges the Rand municipalities have to contend with. What policy should local authorities adopt to ensure their citizens can enjoy pleasant, environmentally friendly living conditions. The (wider) Rand municipalities

of Overijse, Huldenberg, Beersel and Halle are amongst the 30 municipalities in Flanders that have signed up for this spatial audit. The basic principle is to focus on densifying mobility routes and urban cores, while safeguarding open space as much as possible. But what does this mean in practice for each municipality and what is the best approach for them to adopt? Converting empty factory buildings into homes? Building upwards?

Het is maar een spelletje

ASSE Naar aanleiding van de zeventigste verjaardag van voormalig voetballer en voetbalcoach, en huidig voetbalanalist Johan Boskamp verschijnt het boek *Voetbal stelt niets voor*. Daarin blikt sportjournalist Geert Vermeir terug met de bekende temperamentvolle inwoner van Asse en zijn entourage. 'Het boek gaat niet alleen over Johans liefde voor Feyenoord en voor het jeugdvoetbal, maar ook over zijn heimwee naar Rotterdam, zijn obsessie met de Tweede Wereldoorlog, zijn passie voor het wielrennen en zijn inzet voor goede doelen', vertelt Vermeir. 'Door de ogen van familie en vrienden uit België en Nederland heb ik geprobeerd om in Jans ziel te kijken. Zo praatte ik onder meer met Rinus Steenbergen, zijn allereerste voetbalmaatje, Philippe Albert, Leo Beenhakker, Herman Brusselmans, Paul Van Himst en Gilles De Bilde.' - TD

Durven denken, durven kijken

TERVUREN De interculturele groep Ubuntu uit Tervuren brengt eind deze maand een bijzondere voorstelling op de planken van cultuurcentrum De Warandepoort. 'Ubuntu brengt al jaren mensen van verschillende nationaliteiten samen. Dit keer gebeurt dat op het podium met *De hokjesdans*', legt toneelcoach Nora Eeckels uit. 'We kozen voor een modern sprookje over een migrantenkind dat samen met een excentrieke tovenaars op zoek gaat naar een vaccin tegen de angst die de mensen van het land waar ze terecht komt hebben voor haar. Het verhaal is het resultaat van een reeks workshops waarin we bepaalden welke boodschap we wilden meegeven. We willen mensen in onze vrolijke voorstelling laten zien hoe belangrijk het is om buiten de hokjes te durven denken en kijken.' - TD

i Ubuntu brengt *De hokjesdans* in CC De Warandepoort in Tervuren op 30 november om 20 uur.

Plantentuin (Meise)

Museumpas voor een prikje

VLAAMSE RAND Ondanks het enorme aanbod is het aantal Belgen dat regelmatig een museum bezoekt nog altijd klein. De nieuwe *MuseumPASSmusées* moet daar verandering in brengen. Met de museumpas krijg je voor 50 euro een jaar lang en zo vaak als je wil toegang tot 120 musea in ons land, waaronder ook het FelixArt Museum in Drogenbos, de Plantentuin in Meise, het Sportimonium in Hofstade. 'In Nederland bestaat de Museumkaart al ruim dertig jaar, meer dan een miljoen gebruikers genieten ervan. In België

hopen we natuurlijk ook op een groot succes. Dat zoveel musea in heel België meedoen, maakt de museumpas bijzonder aantrekkelijk en nodigt iedereen uit om kunst en cultuur overal in ons land te herontdekken', zegt Sven Gatz (OpenVLD), Vlaams minister van Cultuur. *MuseumPASSmusées* hoopt de komende vijf jaar een half miljoen museumpassen te verkopen, goed voor 5 miljoen museumbezoeken en 12 miljoen euro extra opbrengst voor de Belgische museumsector.' - TD

Heel wat coalitiewissels in Vlaamse Rand

VLAAMSE RAND 'Moeilijk te lezen, deze verkiezingen.' 'De uitslagen geven een diffuus beeld'. Dat waren enkele commentaren net na de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober. En inderdaad, daarvoor zijn het lokale verkiezingen die altijd mee worden bepaald door specifieke plaatselijke situaties. Toch doen we hier een (onvolledige) poging tot enig overzicht van de resultaten in de gemeenten van de Vlaamse Rand.

Op het ogenblik dat wij dit schrijven (16 oktober), wordt er in 8 van de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand nog onderhandeld over de te vormen coalitie. 6 van de 11 andere gemeenten (Asse, Grimbergen, Meise, Merchtem, Machelen en Kraainem) zullen vanaf 2019 worden bestuurd door een andere coalitie, in de andere 5 (Tervuren, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem) wordt het lopende bestuur verdergezet.

Hier en daar zijn er spectaculaire resultaten voor sommige lijsten of personen. Zo boeken Willy Segers (N-VA, Dilbeek), Bart Laeremans (Vernieuwing, Grimbergen), Eddie Boelens (Groen, Grimbergen), Tim Vandeput (Open VLD, Hoeilaart), Jan Spooren (N-VA, Tervuren), Luc Deconinck (N-VA, Sint-Pieters-Leeuw) en Hans Bonte (SPA, Vilvoorde) een goede tot zeer goede score. Opmerkelijk is dat in Grimbergen een nieuwe coalitie wordt gevormd met Vernieuwing, Open VLD en N-VA, en dat Jean-Pierre De Groef (SPA) in Machelen na 18 jaar naar de oppositie wordt verwezen. Nog opmerkelijk: ministers Maggie De Block (Open VLD) en Ben Weyts (N-VA) verliezen in hun gemeente, de Franstalige eenheidslijsten gaan overal achteruit behalve in Beersel. In de facilitetengemeenten geven de resultaten niet meteen aanleiding tot veel discussie. In Drogenbos, Sint-Genesius-Rode en Wezembeek-Oppem blijft alles bij het oude. In Kraainem wordt de UF-meerderheid sinds lang doorbroken. In Linkebeek delft Damien Thiéry het onderspit tegen Yves Ghequière. In Wemmel zal er, net als zes jaar geleden, vernuftig onderhandelingswerk nodig zijn om tot een meerderheid te komen. - LVH/GS

 Uitgebreide resultaten en tendensen zie: www.randkrant.be

Conservatorium wordt gerestaureerd

BRUSSEL Elke grote stad herbergt architecturale parels die gekoesterd moeten worden en goed onderhouden. Het Koninklijk Conservatorium aan de Regentschapstraat in Brussel is er zo één. De neoklassieke gebouwen uit 1832 maken indruk, niet alleen langs de buitenkant maar ook binnen. De grote concertzaal - ontworpen door Jean-Pierre Cluysenaar - heeft een uitstekende akoestiek. Er staat ook een prachtig orgel uit 1890 dat in zijn oude glorie zal worden hersteld. De geklasseerde gebouwen werden de laatste decennia totaal verwaarloosd. De muren brokkelen af, het regent binnen, de wind heeft vrij spel, er vallen brokstukken van de gevel. De situatie werd totaal onhoudbaar, in zoverre dat liefhebbers van muziek en historisch erfgoed een eigen vzw Conservamus oprichtten om het gebouw te redden. De vzw nam de kostbare raamkozijnen onder handen. Maar er moet dringend véél meer gebeuren. Nu blijkt er eindelijk schot in de zaak te komen. Onlangs raakte bekend dat Beliris (samenwerkingsfonds tussen de federale overheid en het Brussels Gewest) de restauratiewerken en de uitbreiding van het Conservatorium zal aanpakken. Voor de eerste fase wordt een budget van 2,35 miljoen euro vrijgemaakt. De eerste resultaten van de studie worden binnen een jaar verwacht. De werken zouden pas in 2023 starten en worden in het totaal op 60 miljoen euro geraamd. - mc

 Meer foto's op www.randkrant.be

Dilbeek is de focusgemeente van het Gordelfestival 2019. • Villa Le Clôs Fleuri van Marc Sleen in **Hoeilaart**, de geestelijke vader van stripfiguur Nero, is verkocht. Sleen woonde van 1955 tot zijn dood in 2016 in de villa aan de rand van het Zoniënwood. • Burgemeester van **Vilvoorde** Hans Bonte (SPA) heeft twee vrachtwagens in beslag laten nemen omdat de chauffeurs het verbod op de Brusselsesteenweg negeerden voor vrachtwagens van meer dan 3,5 ton. • Het Onze-Lieve-Vrouwziekenhuis in **Asse** is gestart met een allergiekliek. Elke eerste maandag van de maand kunnen patiënten met een luchtwegenallergie onderzocht worden. • Het nieuwe ontmoetingscentrum in **Vossem** draagt de naam van ereburger en olympisch atleet op rust Miel Puttemans. • De provincie Vlaams-Brabant geeft 218.156 euro subsidie voor de aanleg van nieuwe fietspaden langs de Zaventensebaan in **Zaventem**. • Het gemeentebestuur van **Meise** sloot het park achter het cultureel centrum af. Reden: lawaaioverlast, drugs, vandalisme, bendevorming, drankmisbruik door minderjarigen. • De plaatselijke afdeling van jeugdbeweging JNM (Jeugdbond voor Natuur en Milieu) en Natuurpunt Meise deelden platte koekjes uit op de markt in **Meise**. Hiermee protesteerden zij tegen de platgereden dieren op de A12. • Om overstromingen tegen te gaan, start de provincie Vlaams-Brabant met de uitbreidingswerken aan het overstromingsgebied Nekker-

bos in **Grimbergen**. • Zwembad De Motte in **Zaventem** kreeg energiebesparende LED-verlichting. • Het zwembad van **Strombeek-Bever** sluit in november en december de deuren om de lekken in de kuip te herstellen. • De Vlaamse overheid investeert 22.250 euro in negen laagdrempelige initiatieven van het Nederlandstalige verenigingsleven om anderstalige nieuwkomers in de faciliteitengemeenten **Wezembeek-Oppem**, **Sint-Genesius-Rode**, **Wemmel** en **Kraainem** nauwer te betrekken bij het verenigingsleven. • Aan de Grote Baan in **Drogenbos** werden de eerste twee fietskluisen geplaatst. In totaal komen er 15 fietskluisen in **Beersel** (7), **Drogenbos** (7) en **Sint-Pieters-Leeuw** (1). Het project voor veilige fietsbergingen krijgt de steun van de provincie Vlaams-Brabant. • Om de grote leegstand in de Leuvensestraat in **Vilvoorde** aan te pakken, zijn drie nieuwe pop-up-winkels geopend door vzw Broeilab. Er staan nog drie andere pop-up-winkels op stapel. • De vernieuwde Grote Markt in Vilvoorde werd na 2,5 jaar werken officieel geopend. • Het stadsbestuur van **Vilvoorde** wil een aantal organisaties en diensten onderbrengen in de loodsen van het voormalige militaire domein Asiat Site. • De Vlaamse overheid wil het doortrekkersterrein voor woonwagens in **Huizingen** definitief sluiten en elders aanleggen. • Het provinciedomein in **Huizingen** heeft de uitzonderlijk warme zomer van 2018 afgesloten met 270.643 bezoekers. Dat zijn er 45.000 meer dan vorige zomer. • **Dilbeek** zal de zone 30 in het centrum aanzienlijk uitbreiden. • De provincie maakt 1,05 miljoen euro vrij voor de aanleg van fietspaden langs de drukke Robert Dansaertlaan in **Dilbeek**. • De hogesnelheidsfietsroute in **Zaventem** zal de komende maanden comfortabeler en veiliger worden gemaakt. • JH

Station wordt onderbenut

VILVOORDE Het potentieel van het station van Vilvoorde wordt onderbenut. Tot die conclusie komt een studie van de Vlaamse overheid die de ontwikkeling van twintig Vlaamse stationsomgevingen volgt sinds de jaren 1990. 'Het station van Vilvoorde heeft een zeer hoge knooppuntwaarde, bijna even hoog als dat van Gent en zelfs hoger dan dat van Leuven. Het aantal instappende reizigers is echter nauwelijks toegenomen, wat erop wijst dat het station niet het gebruik vertoont dat past bij haar potentieel', staat te lezen in het onderzoeksrapport. Oorzaak is, volgens de studie, de jarenlange verloederding van het station. 'De verloederde toestand van de perrons en tunnels is zo problematisch dat het station er nationale bekendheid mee verwierf. Dat houdt pendelaars weg.' In 2015 is de langverwachte renovatie van het station in Vilvoorde van start gegaan, maar volgens de studie is er veel tijd verloren gegaan. De onderzoekers roepen Vlaanderen op om meer te investeren in het station van Vilvoorde. • TD

Iets weten over de Rand?

VLAAMSE RAND Het Documentatiecentrum Vlaamse Rand heeft zijn website totaal vernieuwd. De site met artikels, cijfers en studies over de regio ziet er moderner uit, is vlotter te navigeren en is voortaan ook responsive. 'Wie de nieuwe www.docu.vlaamserand.be via een smartphone of tablet bekijkt, krijgt een aangepaste versie te zien die ook op dat type scherm goed leesbaar is', legt Karla Goetvinck van het Documentatiecentrum Vlaamse Rand uit. 'Verder is ook de manier waarop je naar informatie kunt zoeken anders georganiseerd dan voorheen. Er wordt gewerkt met tags of labels. Zo kun je bijvoorbeeld een jaartal, streek of thema invoeren in de zoekfunctie en zo naar de info worden geleid die je zoekt. Dat navigeert een stuk gemakkelijker. Ook het uitzicht van de website is nieuw.' • TD

Voorrangsregel scholen

VLAAMSE RAND De Vlaamse Regering wil kinderen met minstens één Nederlandstalige ouder voorrang geven in de secundaire scholen in de Vlaamse Rand. Begin september bereikte de regering een akkoord over nieuwe inschrijvingsregels. Die bepalen onder meer dat scholen met een capaciteitstekort voor volgend schooljaar een digitaal inschrijvingssysteem moeten hanteren. Daar waar er plaatsen tekort zijn, bepaalt een loting wie een plek krijgt. De kampeertoestanden aan schoolpoorten moeten zo tot het verleden behoren. Om een sociale mix te garanderen en het Nederlandstalige karakter van de scholen in de Vlaamse Rand te bewaren, wil de Vlaamse Regering wel dat in onze regio kinderen met minstens één Nederlandstalige ouder voorrang krijgen. In de scholen in de Vlaamse Rand lopen namelijk ook veel Brusselse kinderen school. Minister van Onderwijs Hilde Crevits (CD&V) laat nu onderzoeken hoe een voorrangsregel voor Nederlandstaligen wettelijk precies moet worden vertaald. De Vlaamse Regering wil vermijden dat de maatregel juridisch kan worden aangevochten. • TD

Op stap met de klas

PAJOTTENLAND/ZENNEVALLEI Erfgoedcel Pajottenland & Zennevallei wil scholen stimuleren om hun leerlingen kennis te laten maken met het lokale erfgoed en de mooie monumenten die de regio rijk is. De vzw lanceerde daarom de nieuwe website *TripZ met de klas*. 'In de regio Pajottenland en Zennevallei zijn er heel veel monumenten, musea en natuurplekken die zich perfect lenen voor een educatief bezoek met de klas', meent Karen Van Buggenhout van de erfgoedcel. 'Denk maar aan het provinciedomein in Huizingen, de Herisemmolen in Alseberg of het trekpaardenmuseum in Vollezele. Opties genoeg.' Op tripzmetdeklas.be is het volledige aanbod verzameld en kunnen leerkrachten op basis van locatie, leeftijd en thema op zoek gaan naar leerrijke activiteiten rond natuur, cultuur en erfgoed buiten de schoolmuren. 'Ook de mogelijkheden qua workshops en educatieve pakketten zijn op de site te vinden. Op die manier hopen we scholen te overtuigen om met hun leerlingen op stap te gaan in de streek.' • TD

Kasteel Dilbeek

50° 54' 28' N
4° 18' 24' E

Bert Vannieuwenhuysse heeft meerdere plekken in Wemmel waarmee hij een nauwe band heeft. Als hij dan toch één favoriete plek moet kiezen, dan gaat hij voor het gemeentepark. En daar heeft hij een bijzondere reden voor. **TEKST** Nathalie Dirix • **FOTO** Filip Claessens

Het gemeentepark in Wemmel is de plek waar Bert Vannieuwenhuysse samen met Aza, zijn dochter die vorig jaar overleed, regelmatig naartoe trok. 'Onze wandelingen rond de vijver zijn herinneringen die ik voor altijd zal blijven koesteren.'

ZINGEN IN HET PARK

Vannieuwenhuysse vertelt met veel liefde en respect over Aza. 'Ze was een straffe madam. Haar ziekte heeft haar nooit belet om haar enthousiasme en levenslust te behouden. Ook na de diagnose dat ze ongeneeslijk ziek was, bleef ze het maximum uit het leven halen. Haar ballet- en pianoles opgeven? Geen sprake van. Ze wilde blijven doorgaan. We zijn dan ook nog vele keren samen naar het park getrokken. Om op zoek te gaan naar de reiger of om gewoon samen wat tijd in het groen door te brengen. Dan kon het gebeuren dat ze plots begon te zingen. Vaak waren het

liedjes die ze verzong. Zoals haar oudere zus, hield ze ervan creatieve dingen met woorden te doen.' Vannieuwenhuysse haalt zijn laptop erbij en laat een filmpje zien waarop Aza in het park een liedje zingt. Het gaat over een bos waarin een gevaarlijke tovenaars woont die rare drankjes klaarmaakt. Het filmpje toont dat Aza en haar fantasie er op een of andere manier nog altijd zijn.

OP WEG NAAR HET PARADIJS

Een groot verlies tekent een mens. Maar het doet vaak ook nog iets anders. Het brengt transformaties op gang. Het verlies van Aza heeft ook bij Vannieuwenhuysse zaken losgemaakt. 'Ik stel vast dat, na het overlijden van Aza, muziek een steeds belangrijkere rol in mijn leven is gaan spelen. Dan heb ik het niet alleen over de muziek waarnaar ik luister en die me troost, maar ook over onze nieuwe band Bert & de Bomma's die we hebben opgestart. We brengen liedjes van alle tijden en van over de hele wereld.'

'Laat de titel je niet misleiden. We brengen geen oubollige liedjes maar nummers met pit waarbij het moeilijk is om stil te blijven zitten. We willen kinderen en hun families een feest vol uptempo muziek aanbieden.' Het duurt niet lang of in ons gesprek gaat het opnieuw over Aza. Helpt muziek hem het verlies te verwerken? 'Zal ik je een nummer laten horen dat een vriend van ons speciaal voor haar schreef? Het is een soort zeemanslied voor kinderen. Het gaat over de reis naar het paradijs. Over hoe je tijdens je laatste reis niet bang hoeft te zijn voor de piraten en de stormen. Dat je die wel trotseert...'

‘Welke prijs wil om je doel

kebeek uit. Het ligt op wandelafstand van de beschermde 17e-eeuwse hoeve, waar ze samen met haar man (en manager) Filip Vanes en hun drie dochters, Janelle, Gloria en Billie, woont. ‘Het plezante is dat ik het altijd anders probeer te doen. Mijn vorige album *Rouge ardent* (2013) was akoestisch en puur. Dit keer heb ik met verschillende liedjesschrijvers samengewerkt, en er lopen wat meer dingen mee op tape, want ik had goesting om naast de melodieën ook al de arrangementen te horen.’ Het leidt haar wat weg van de soul. Dave Stewart had dat liever anders gezien, zegt ze. Het Eurythmics-boegbeeld had zin om met haar opnames te maken in Memphis, waar ze in het gezelschap van muzikanten van Al Green, Isaac Hayes en Booker T haar vorige studioalbum had ingeblikt. ‘Maar ik wilde liever werken zoals hij het in de *eighties* gewoon was met Annie Lennox. Dit keer mocht het fris en licht zijn (zoals op de single *This girl's gonna kill you*, dat de zangeres samen met Stewart schreef). Ik heb zeker al diepere of meer bluesy platen gemaakt, zoals *Sisters & Empathy* (2009), maar het was heel tof om de andere songschrijvers te horen zeggen dat ik geen soul hoeft te zingen om soul te hebben.’

IS HET DOEL DE PRIJS WAARD?

Je zou het op haar vijftigste ook gewoon levenservaring kunnen noemen. ‘Thematisch is *Exil* een vervolghet verhaal op *Rouge ardent*’, zegt ze. ‘Het gaat over de prijs die je bereid bent te betalen om je doel te bereiken. Op de plaat vertrekt het mannelijke personage en blijft de vrouw achter. Zij betaalt de prijs. Ook helden als Martin Luther King en Gandhi hebben hun leven aan een hoger doel gewijd en hebben daarvoor zelf een heel hoge prijs betaald én laten betalen. Om mijn doel te bereiken, een nieuw album uitbrengen, moest ik eveneens een hele reis afleggen. Ik noem het mijn persoonlijke ballingschap, want naast het plezier van liedjes schrijven, zijn er ook veel momenten waarop je vast komt te zitten. Naast de ongelooflijke momenten waarop je een melodie vindt, een tekst goed aanvoelt of een nummer in de studio vorm krijgt, staan er afschuwelijke momenten waarin je je onzeker voelt.’

Het was uiteindelijk de akoestische tournee in het verlengde van haar vorige album die de zan-

Pal op de grens van Brussel en de Rand runt Axelle Red al jaren een familie en een carrière. Op haar vijftigste is haar idealisme en engagement niet verminderd, wel beter gedoseerd. ‘Ik moest eerst een stap achteruit zetten om weer vooruit te kunnen.’

TEKST Tom Peeters • FOTO Jan Welters

De zangeres en liedjesschrijfster ont-popte zich eind vorige eeuw in ijl tempo van Limburger tot wereldburger. Haar hits van toen – *Sensualité*, *Le monde tourne mal*, *Je t'attends*, *Rester femme* – maar ook recenter werk als *Rouge ardent* hoor je nog steeds regelmatig op de radio. Over de jaren heen werd Axelle Red ook het gezicht van de strijd tegen antipersoonsmijnen en voor de rechten van de vrouw. Eerder dit jaar bezocht ze als ambassadrice van Handicap International een Syrisch vluchtelingenkamp in de Jordaanse woestijn. Intussen was er twijfel of ze het, tussen de zorg voor haar gezin en de

wereld, nog kon en wilde opbrengen om een nieuwe plaat te maken. *Exil* nam die twijfel in de lente weg. De mensen kregen de zangeres opnieuw te horen zoals ze haar graag horen: in het Frans, wat meer poppy en met een boodschap die er niet te dik op ligt. In juni stelde ze de plaat voor in de *Ancienne Belgique* in Brussel. Dit najaar volgen er clubconcerten in Luik, Leuven, Oostende, Hasselt, Gent, Antwerpen en Bergen.

SOUL HEBBEN

‘De optredens worden een verlengstuk van het album’, legt de zangeres in haar kantoor in Lin-

je betalen te bereiken?’

geres frisse moed en energie gaf. 'Ik moest eerst een stap achteruit zetten om weer vooruit te kunnen. Ik had de rechtstreekse respons van het publiek in die meer intieme setting nodig. Er was ook weinig op scène, en dus veel plaats voor mij. Ik kon de verhalen achter de liedjes vertellen en een dynamiek creëren met mijn stem. Zo kreeg ik weer zin om een nieuwe plaat te maken.' Het thema van die plaat – is het doel de prijs waard? – kon in dit #MeToo-tijdperk amper beter gekozen zijn, maar wie haar teksten leest, weet dat haar zachte pleidooi voor een menselijk feminisme al een heel leven meegaat.

'Ik geloof heel sterk in sensibiliseren en mensen positief beïnvloeden.'

EVENWICHT GEVONDEN

'In het begin van mijn loopbaan, toen ik zelf nog geen liedjes schreef en gekend wilde worden in Engeland, ben ik effectief een man tegengekomen die mij begon te chanteren: *Als je niet met mij uitgaat, gebeurt er niets*, klonk het. Ik heb toen het geluk gehad dat ik met hem niet op de verkeerde plaats ben beland en niet ben aangerand. Maar dat contract zag ik wel aan me voorbij gaan. Zo besefte ik al heel snel dat ik maar beter mijn eigen songs zou schrijven als ik niet afhankelijk wilde worden van anderen. Dat heeft me veel minder kwetsbaar gemaakt.' Als geen ander realiseert ze zich dus dat misbruik vooral voorkomt in schieffgetrokken machtsverhoudingen.

Aan de andere kant raadt ze vrouwen aan om minder vaag te zijn en zo mogelijke problemen zelf te ontmynen. 'Ik zeg mijn dochters dat ze maar beter duidelijk zijn. Dat, als ze in hun vriendenkring willen dat jongens hun gender vergeten, hun houding en hun kledij hen daarbij kan helpen. Ze mogen van mij een korte short aandoen, maar dan zorgen ze er best voor dat de anderen zich daar niet ongemakkelijk bij voelen. Dat is een soort van etiquette en aanvoelen. Het gevaar bestaat nu dat feministische hardliners gaan roepen: *Wat? Mogen wij niet met een korte rok rondlopen?* Natuurlijk mag dat, maar er moet een evenwicht zijn.'

Doorgetrokken naar haar eigen sector, luidt dat: 'Ja, we mogen ons mooi en sexy maken in onze videoclip, maar tot waar gaat dat? Wat is *empowerment* en wanneer beantwoord je aan een door een bepaalde mannenwereld opgestelde norm die aanleunt bij de porno-industrie?' Voor Axelle Red schuilt elke oplossing in het nastreven van een evenwicht dat op termijn tegenstellingen kan opheffen.

TWEE OF MEER WERELDEN

Haar hoeve staat haast symbolisch pal op de grens van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest en de Rand. Met haar voordeur in Ukkel en tuin in Linkebeek zit ze tussen landelijke rust en stedelijke hectiek. Ze heeft beiden nodig, maar in haar hoofd blijft het voortdurend pendelen tussen verschillende rollen. De spagaat tussen de rust die ze vindt in haar tuin, waar ze graag de schapen voedert, en de stress die komt kijken bij een publiek leven op het podium, in de media en op bezoek in een Syrisch vluchtelingenkamp blijft bijzonder groot. 'Er zijn momenten geweest dat ik dat niet kon plaatsen en ik het niet logisch vond dat ik met mijn gezin, mijn koeien en mijn schapen op een grote boerderij woonde,' zegt ze eerlijk. 'Vandaag lukt dat zonder voor anderen zwaarmoedigheid of vervelend te worden.'

LE PLUS BEAU RESTE À VENIR

Niet alleen zelf heeft ze een betere balans gevonden tussen haar idealisme en haar dagelijkse realiteit, ook met de verhoudingen tussen man en vrouw ziet ze het op termijn goed komen. 'Ik denk dat we geleidelijk naar een evenwicht evolveren. Empathie betekent voor mij dat tikkeltje menselijkheid toevoegen aan elke sector in de maatschappij, zodat het niet meer uitmaakt of je man of vrouw bent. Ons ideaal wordt volgens mij meer en meer een soort van hoger doel. Terwijl ik aan het schrijven was viel me plots die ene zin te binnen: *Changing a society on the basis of empathy is like watching the grass grow*. Het zal niet snel gaan, maar het gebeurt!'

Axelle Red sluit haar nieuwe album dan ook veelzeggend af met de song *Le plus beau reste à venir*. 'Ik geloof heel sterk in sensibiliseren en mensen positief beïnvloeden. Ik deel de wereld op in helden, schapen en tirannen. Wij, de

schapen, vormen de grote massa. Welnu, het is de kunst om genoeg helden te hebben die de schapen positief beïnvloeden. Hoe meer wij solidair zijn, hoe meer schapen er geneigd zullen zijn om niet de tiran te volgen. Dat betekent delen en niet te hebberig zijn en in ruil maakt je lichaam endorfines aan.' (*lacht*)

'De helft voor jezelf doen en de helft voor de maatschappij, zou dat geen goede balans zijn?' vraagt de zangeres zich af. 'Je moet de mensen natuurlijk wel de tijd gunnen om uit te zoeken wat ze willen. Vroeger was ik als ouder veel te gehaast. Oei, dacht ik. *Mijn kind moet op heel jonge leeftijd balletlessen volgen als het een prima ballerina wil worden of een instrument spelen als het later naar het conservatorium wil*. Nu zeg ik mijn kinderen: *Doe wat je graag doet, doe het goed, have fun en neem je tijd*. Zo hebben we onze dochter een sabbatjaar gegund. Ze wist wel wat ze wilde, maar ze was tegelijk heel gestressed. In mijn ideale wereld zou iedereen eerst één of twee jaar gemeenschapsdienst doen: sociaal werk, rondreizen en zichzelf vinden.'

i De tournee van Axelle Red start op 22 november in Het Depot (Leuven), www.hetdepot.be en www.axelle-red.be

DE

‘WELCHEN PREIS IST MAN ZU ZAHLEN BEREIT, UM SEIN ZIEL ZU ERREICHEN?’

Unmittelbar an der Grenze zwischen Brüssel und de Rand betreibt Axelle Red schon seit Jahren eine Familie und eine Karriere. An ihrem fünfzigsten Geburtstag sind Ihr Idealismus und Ihr Engagement zwar unvermindert, aber besser dosiert. „Ich musste erst einen Schritt zurücktreten, um wieder vorankommen zu können.“ Ende des letzten Jahrhunderts entpuppte sich die Sängerin und Songwriterin im Eiltempo von der Limburgerin zur Weltbürgerin. Ihre Hits von damals hört man immer noch regelmäßig im Radio. Im Laufe der Jahre wurde Axelle Red auch das Gesicht des Kampfes gegen Antipersonenminen und für die Rechte von Frauen. „Mein neues Album *Exil* handelt von dem Preis, den man zu zahlen bereit ist, um sein Ziel zu erreichen.“ Die Sängerin schließt ihr neues Album mit dem vielsagenden Song *Le plus beau reste à venir* ab. „Ich glaube sehr stark daran, zu sensibilisieren und Menschen positiv zu beeinflussen.“

De wereld van de natuursubsidies

Deze maand gaan we niet op verkenning naar groene natuur of een mooi, verborgen plekje in de Rand. Nee, deze maand gaan we op zoek naar... geld.

Meer bepaald: Is er genoeg geld voor groen?

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Elk zichzelf respecterend land beschermt zijn natuur. In de natuurgebieden bevindt zich het kruim van de fauna en flora. Er worden inspanningen gedaan om de verschillende leefgemeenschappen zo goed mogelijk te behouden en te beschermen. Daar is onder andere ook geld voor nodig. Elk land regelt die bescherming naar eigen goeddunken. In Vlaanderen loopt dat volgens een specifieke logica.

Tot voor enkele jaren waren enkel het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), de provincies en gemeenten, en drie terreinverenigingen (met Natuurpunt als grootste) gemachtigd om grond aan te kopen met subsidies van het Vlaams Gewest. Daar is een paar jaar geleden verandering in gekomen. Nu mogen ook andere verenigingen en zelfs particulieren voorstellen indienen om specifieke gebieden aan te kopen om ze te beschermen. Afhankelijk van het beoogde beschermingsniveau krijgen ze daarvoor beheersubsidies.

Een goede bescherming van een gebied begint meestal met de aankoop van een goed terrein. Als een gebied voldoet aan bepaalde eisen, zoals de status van het gewestplan, de ligging, de ecologische waarde,... kan de aan-

koper subsidies krijgen van het Vlaams Gewest, dat zich vooral baseert op de gewestplanstatus. 'Groene gebieden' krijgen tot tachtig procent subsidies, de resterende twintig procent moeten worden opgehoest door de aankoper of bijgepast door de provincie en/of gemeente. Gebieden met een andere dan groene gewestplanstatus komen tegenwoordig nauwelijks nog in aanmerking voor aankoopsubsidies.

POT IS OP

Onafhankelijk van de totale aangekochte oppervlakte blijft de door de overheid beschikbare aankoopsom, de aankooppot, dezelfde. Concreet betekent dit dat er heel wat gebieden niet worden verworven omdat de pot elk jaar vroeg op is. Ook de provincies en gemeenten kunnen aankoopsubsidies toekennen. Die kunnen aanvullend zijn op wat het Vlaams Gewest bijdraagt, maar ze kunnen ook onafhankelijk worden toegekend voor specifieke projecten. Ook hiervoor is er in principe een vast bedrag per jaar ter beschikking. Als ook die pot opgebruikt is, kan dat jaar geen aankoopondersteuning meer worden gegeven. Provincies en gemeenten kunnen zelfs beheersubsidies

geven, maar meestal doen ze dat enkel voor (nog) niet officieel erkende natuurgebieden.

LANGE WEG NAAR ERKENNING

Na de aankoop van minimum vijf hectare kan de eigenaar een aanvraag indienen bij het Vlaams Gewest om het gebied officieel te erkennen als natuurgebied. Tijdens de procedure moet een beheerplan worden voorgesteld en geven verschillende betrokken administraties een advies. Eens het gebied erkend is, krijgt de eigenaar beheersubsidies om het intussen goedgekeurde beheerplan zo stipt mogelijk uit te voeren. Afhankelijk van het soort natuur bedraagt de toelage gemiddeld zo'n 100-150 euro per hectare per jaar. Elk natuurgebied krijgt een erkenning voor 27 jaar, die verlengd kan worden. In de loop der jaren voert de toezichthoudende overheid, het ANB, controles uit om na te gaan of het beheerplan correct wordt uitgevoerd. Als dat niet het geval is, doet het ANB aanbevelingen om het beheer te verbeteren.

Tegenwoordig is er nogal wat frustratie over deze gang van zaken. Vlaanderen (België), bengelt al lang aan de staart van de Europese landen wat betreft de totale oppervlakte beschermde natuurgebieden. We halen niet eens drie procent van het grondgebied. Alhoewel natuurverenigingen al lang vragende partij zijn om de aankoop- en beheersubsidies op te trekken, gebeurt dit te weinig structureel om een degelijk aankoopbeleid op poten te zetten. Je kan

Steenputbeek

hetzelfde zeggen over de beheersubsidies.

Elk aankoop- en beheerdossier wordt bovendien geconfronteerd met een enorme administratieve molen, waar lokale vrijwilligers en professionele medewerkers veel kostbare tijd insteken. Als een aankoop na al dat werk mislukt omdat er niet genoeg geld beschikbaar is, groeit de frustratie. Zij vragen zich af waarom er niet meer middelen beschikbaar zijn.

TE BEPERKTE AANKOOP

Ondanks onze weinig benijdenswaardige plaats blijft het aankoopbeleid ondermaats. De initiatieven van gemeenten en provincies zijn te beperkt en te gefragmenteerd om soelaas te brengen. Bovendien wordt tegenwoordig veel meer geld gebruikt om de Europees beschermde gebieden te ondersteunen dan die gebieden die niet tot het Natura 2000-netwerk behoren. Tegelijk krimpt de overheid de zones in waar grond mag worden aangekocht om er natuurgebied van te maken. Het leidt allemaal tot veel frustratie bij de mensen op het terrein. Zij willen maar wat graag de vooropgestelde oppervlakten aankopen en beheren, maar de middelen ontbreken elk jaar opnieuw. Tel daar de frustratie bij van de beperkte aanleg van stadsbossen, de verdere versnippering van de aankoopsubsidies en je begrijpt dat er op dit ogenblik weinig perspectief op beterschap is. Op die manier blijft ons land het kneusje van Europa inzake beschermde natuuroppervlakte.

Joris Hintjens begon zijn carrière als freelance journalist. 15 jaar lang maakte hij reportages voor zowat alle tijdschriften, kranten en tv-stations die Vlaanderen rijk is. Na omzwervingen in het landschap van windmolens is Joris nu Fietsenier in Vilvoorde. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Dirk Volckaerts, Fatima Ualgasi en Tom Serkeyn de column *mijngedacht*.

Van zwembaden en sigaretten

En, voor de goei gestemd?' Hij vroeg het meer aan zijn pint dan aan de andere toghangers.

'Ik heb ze niet gevonden op het stemformulier', zei een ander, zo'n figuur met lang haar en een houthakkershemd.

'Gaat er iets veranderen?', vroeg een derde, met een vetvlek op zijn T-shirt.

'Moet er iets veranderen?', was de retorische vraag van weer een ander terwijl hij zijn stropdas in de plooi legde.

'Ah natuurlijk dat', zei nummer 1 dan weer. 'Mijn klein mannen zijn vorige week voor de laatste keer gaan zwemmen in Océade. Nu gaat het dicht. Er komt nog maar eens een shoppingcenter in de plaats. Waar dat voor nodig is, weet ik niet.'

'En in Mechelen en Hofstade gaat het zwembad ook dicht', zei de houthakker verontwaardigd. 'Om plaats te maken voor plopsa-plonsbad of zoiets!'

'Dan gaan we toch gewoon terug in het kanaal zwemmen, gelijk vroeger?' De waardin werd alom gerespecteerd voor haar creatieve ideeën.

'Tot de flikken komen. Dan betaalt ge meer aan een boete dan aan een toegangsticketje voor het zwembad.'

'Alleen het geld telt, dat is altijd zo geweest en zal altijd zo blijven.' Niemand had hem opgemerkt, daar in het hoekje achter een boek met een lege tas koffie naast zijn sjaal op de tafel.

'Zal ik iets vertellen dat ik onlangs heb gelezen?' Hij wachtte niet op bevestiging van zijn toehoorders die zich nu allemaal in zijn richting hadden gedraaid, wachtend tot hij zijn lege tas koffie aan zijn mond had gezet en dan, enigszins verbaasd, terug neerzette. De boekenwurm genoot van de plots verworven aandacht en begon, op een docerende toon, alsof hij een academische lezing hield.

'Honderd jaar geleden was er in New York een man, Edward Bernays genaamd, die de

marketing heeft uitgevonden. Eén van de eerste klanten van Bernays was American Tobacco Corporation. In het begin van de vorige eeuw was het namelijk onbetamelijk voor deftige dames om te roken. De grootste tabaksverkooper vond dat maar niks, want dat was een hinderpaal die de vrouwelijke helft van de markt afsloot van zijn business. Bernays kreeg de opdracht om ook de vrouwen aan de sigaret te krijgen. Het was een tijd van opkomend feminisme. Vrouwen in de VS hadden pas in 1920, na een jarenlange strijd van de *Suffragettes*, stemrecht gekregen. In 1929 rekruteerde Bernays enkele rijke, jonge vrouwen om vooraan in de paasoptocht van New York op zijn signaal een sigaret op te steken. Op voorhand had hij enkele journalisten getipt over een actie van enkele suffragettes die keet zouden schoppen en dat dat mooie kopij zou opleveren. En zo geschiedde. De dames eisten met hun actie het recht op om, net als de mannen, hun 'toortsen van vrijheid' op te steken. De 'stoutmoedige' actie van deze 'feministes', die met de sigaret in de hand wilden bewijzen dat ze gelijkwaardig waren aan mannen, creëerde het beoogde schandaal en oproer, en maakte het vanaf die dag voor vrouwen een teken van onafhankelijkheid om hun sigaret op te steken, als hun eigen fallussymbool, hun teken van gelijkwaardigheid van vrouw en man. De tabaksconsumptie boemde.'

Hij pauzeerde even, en besloot: 'Voilà. Het opkomende feminisme misbruikt voor de commerce.'

'Heel interessant, maar wat heeft dat met het zwembad van mijn klein mannen te maken?'

De boekenwurm was terug in zijn boek gedoken en zonder opkijken antwoordde hij: 'Awel: commerce, commerce...'

TEKST Joris Hintjens • FOTO Filip Claessens

‘Naar de sterren blijven kijken’

Mohamed El Bachiri en Inge Heremans (Ilah) delen niet alleen een liefde voor filosofie, maar ook het vermogen om zichzelf niet al te ernstig te nemen. Het helpt hen om de andere te begrijpen en niet langer als de andere te zien.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO David Legrève

Dit is de eerste keer dat jullie elkaar ontmoeten. Wat onderzoekswerk leerde me dat jullie allebei van filosofie houden. Vanwaar die liefde voor filosofie?

Heremans: ‘Reeds als klein meisje stelde ik me allerlei vragen over het leven. Ik vroeg me af waarom wij hier waren. Als ik mieren zag, kon ik het niet laten om me de bedenking te maken dat wij mensen misschien op onze beurt ook een soort nietig wezen zijn ten opzichte van een of andere grotere macht. Toen ik op school filosofie kreeg, voelde dat als een verademing. Het vak gaf me de toestemming om al dat soort rare vragen te stellen. Na mijn middelbaar ben ik toegepaste grafiek én filosofie gaan studeren. Niet zozeer om antwoorden te krijgen, wel om vragen te kunnen blijven stellen. Vragen inspireren me meer dan antwoorden.’

El Bachiri: ‘Daar herken ik me volledig in. Voor mij is het op zoek gaan naar het waarom der dingen de kern van ons mens-zijn. Als kind stellen we spontaan allerlei vragen. Waarom zouden we dat als volwassene niet blijven doen? Zaken in vraag durven stellen, is de basis van de filosofie. Het voorkomt dat je in dogma’s gaat denken. Het geeft je de ruimte om in alle vrijheid naar de hogere waarheid te blijven zoeken. Hét antwoord zullen we echter nooit kennen. Het leven blijft voor mij een groot vraagteken. Maar de zoektocht naar het ware is op zich een mooi gegeven, zolang die zoektocht tenminste gedragen wordt door de liefde.’

Liefde is een belangrijke drijfveer in jouw leven. Hoe zou je ‘liefde’ definiëren?

El Bachiri: ‘Het is een universele kracht die ons en de wereld rondom ons in beweging zet. Het is de liefde die ervoor zorgt dat we het leven doorgeven en het werk van generaties voor ons blijven verderzetten.’

Heremans: ‘Ik zie het als een kracht die harmonie brengt. Niet als een religieuze kracht,

maar als iets dat zorgt voor een grote verbondenheid tussen de mens en het heelal en de mensen onderling.’

Zijn er mensen die bepalend zijn geweest voor de koers van jullie leven?

El Bachiri: ‘Het zal je niet verwonderen dat het twee filosofen zijn. Ik ben erg geboeid door de Griekse filosoof Aristoteles. Hij hechtte veel belang aan de logica. Voor hem was het duidelijk dat de mens zich van het dier onderscheidt omdat hij kan nadenken en reflecteren. Hij ging er zelfs vanuit dat als je god wil leren kennen, je het pad van de logica moet volgen. Een andere filosoof die me inspireert, is Confucius. Hij ging ervan uit dat empathie de mens van andere wezens onderscheidt. Hij pleitte trouwens voor een politiek die gebaseerd is op empathie.’

Heremans: ‘Voor mij is mijn grootmoeder nog steeds een inspirerende figuur. Bij haar viel er nooit een onvertogen woord. Zij was een en al liefde. Ook mijn kinderen zie ik als personen die de koers van mijn leven mee hebben bepaald. Zij hebben me vooral geleerd mezelf te relativiseren. Ze hebben me op een heel natuurlijke manier duidelijk gemaakt dat ik heus niet het centrum van de wereld ben. Moeder worden, vond ik dan ook een heel bevrijdend gevoel. Plots is er al die liefde die je als moeder voelt waardoor je jezelf kan loslaten en onvoorwaardelijke liefde kan teruggeven.’

Als jullie vandaag terugblikken op jullie leven, wat waren dan jullie mooiste momenten?

El Bachiri: ‘Voor mij is dat zonder enige twijfel het leven dat ik samen met mijn vrouw Loubna leidde. Zij had een sterk karakter, maar kon ook heel teder zijn. We waren een complementair stel. Zij had het talent orde te brengen in de wanorde die ik kan creëren. Ze heeft me geleerd hoe belangrijk het is om in je leven

iemand aan je zijde te hebben aan wie je alles kan toevertrouwen. Ze was mijn beste vriendin. Dankzij haar ben ik vrouwen ook beter gaan begrijpen.’

Heremans: ‘Relaties leren ons veel over onszelf. Ik heb het dan niet alleen over man-vrouw relaties. In allerlei soorten relaties kom je jezelf tegen. Het gaat altijd opnieuw over verwachtingen die je ten aanzien van de andere hebt en die niet worden ingelost. Over begrepen en niet mis begrepen willen worden.’

Wat zijn jouw mooiste momenten?

Heremans: ‘Het geluk vind ik vooral in kleine dingen. Ik heb het dan onder meer over die momenten waarop je geest bevrijd is van allerlei muizenissen en je je één voelt met je omgeving. Soms krijg ik dat gevoel wanneer ik met onze hond in het moeras van Ganshoren ga wandelen. Als ik daar in dat stukje natuurgebied de kikkers of de vogels hoor, kan ik intens genieten. Dat gelukzalige gevoel heb ik onlangs nog ervaren toen we op vakantie in

MOHAMED EL BACHIRI:
‘Het leven blijft een groot vraagteken.’

Japan aan het wandelen waren langs een pad dat naast een kleine rivier loopt.’

Dat een mensenleven getekend kan worden door gruwelijke momenten heb jij, Mohamed, op 22 maart meegemaakt, de dag dat Loubna haar leven liet in de aanslag op de metro. Met je boek *Een jihad van liefde* heb je op een heel bijzondere manier een antwoord geboden op de gruwel van die dag. Hoe ben je daartoe gekomen?

El Bachiri: ‘Het idee om een boek te schrijven is ontstaan nadat ik in De Afspraak op één een tekst had voorgelezen waarin ik een oproep deed voor een jihad van liefde. De tekst die ik tijdens dat televisieprogramma bracht, was een vorm van verzet. Een verzet tegen de agressieve daad van terreur en zinloosheid van haar dood. Mijn boek is mijn manier om de agressieve daad waarvan ze slachtoffer werd om te zetten in een daad van liefde. Loubna was zelf

iemand die veel liefde gaf. Ze was ook heel verdraagzaam. De idee dat de andere anders is, was voor haar allesbehalve een reden om de andere te haten, maar net om de andere beter te leren kennen. Dat ik haat heb willen transformeren in liefde is dan ook een eerbetoon aan wie zij was.'

Heremans: 'Een heel moeilijk moment voor mij was toen ik mijn kinderen meedeelde dat hun vader en ik uit elkaar gingen. Het viel me loodzwaar om dat te doen. Toch wist ik dat ik het moest doen. In een relatie blijven waarvan je voelt dat ze niet klopt, dat kan je niet maken. Niet voor jezelf en nog veel minder voor je kinderen. Je wil hen toch niet een relatie die op een leugen is gebaseerd als voorbeeld geven.'

Hoe denken jullie over samenleven in het algemeen?

Heremans: 'We hebben geen andere keuze dan met elkaar samen te leven. Persoonlijk ben ik aangetrokken om te midden van andere culturen te leven. Het is een van de belangrijkste redenen waarom ik voor Brussel heb gekozen. Vroeger woonde ik in de Rand en hoewel ik van de groene Rand houd, zou ik Brussel voor geen enkele andere Belgische stad willen ruilen. Ik vind het inspirerend om in een omgeving te wonen waar ik andere talen hoor en waar het oké is om anders te zijn. Een monocultuur, waar iedereen er hetzelfde uitziet en denkt, vind ik angstaanjagend.'

El Bachiri: 'Samenleven is iets wat je leert. Als mijn kinderen een kind met een andere huidskleur zien en me daarover vragen stellen, dan is het aan mij om als vader daarop in te gaan en hun een logische verklaring voor

die andere huidskleur te geven. Tegelijkertijd zie ik het als mijn taak, en die van het onderwijs, om de boodschap mee te geven dat je respect moet hebben voor de andere, ook al ziet die andere er anders uit of denkt hij anders dan jij.'

Tijdens de wereldbeker voetbal viel het op dat de supporters van de Rode Duivels geen onderscheid maakten tussen de spelers.

Welke hun roots of huidskleur ook waren, ze vormden één team.

El Bachiri: 'Dat was prachtig om te zien. Ik ken Belgen van Marokkaanse afkomst die zich niet echt Belg voelen, maar wanneer Fellaini of Chadli een goal scoorden zich op en top Belg voelden. Roberto Martinez, de nationale voetbalcoach, heeft hierin een belangrijke rol gespeeld. Hij heeft van de diversiteit van het elftal een troef gemaakt.'

Inge Liesbeth Alfonsina Heremans (1971)

- Cartooniste en stripauteur.
- Tekent onder het pseudoniem Ilah.
- Vooral bekend van de reeks Cordelia.

Mohamed El Bachiri (1980)

- Auteur van het boek *Een Jihad van Liefde*.
- Echtgenoot van Loubna, die het leven liet in de aanslag van 22 maart 2016.
- Winnaar van de Prijs van de Gelijikheid 2017.

'We willen zo graag weten wat er zich achter het laatste gordijn bevindt.'

‘Een monocultuur, waar iedereen er hetzelfde uitziet en denkt, vind ik angstaanjagend.’

- **Heremans:** ‘Een goede coach kan een verschil maken. Hij kan ervoor zorgen dat mensen voor een gemeenschappelijk doel gaan, elkaar en de regels respecteren. Eigenlijk heeft onze samenleving nood aan politici die de kunst van het coachen begrijpen.’

Wat betekent ‘levenskunst’ voor jullie?

Heremans: ‘Dat is de kunst om in het nu te verdragen te zijn. In het nu valt er zoveel te beleven. Zoals bijvoorbeeld aandachtig naar andere mensen kijken. Als ik op stap ga, heb ik altijd mijn schetsboek bij. Wanneer ik me niet zo lekker voel, grijp ik ernaar en begin ik te tekenen. Het helpt me om terug in het nu te komen.’

El Bachiri: ‘Zoals tekenen Inge helpt om met de moeilijke momenten van het leven om te gaan, zo doet schrijven en reflecteren dat met mij. Levenskunst betekent voor mij vooral het geluk in de kleine dingen vinden en verwonderd kunnen blijven.’

Wat kunnen die kleine dingen zoal zijn?

El Bachiri: ‘Een wandeling in de natuur. Het geluid van water. Het is een van de mooiste muziekvormen die ik ken. Voor mij is levenskunst vooral de zoektocht naar rust en harmonie. Om dat te bereiken, wil je vooral je angsten loslaten en een eerlijk en liefdevol leven leiden. Een leven waarin je naar de andere luistert en jezelf in vraag durft stellen.’

Toch kunnen we er niet omheen dat de meesten bang zijn van de dood.

Heremans: ‘We zouden er goed aan doen om de dood wat meer te normaliseren. Ik heb het altijd belangrijk gevonden dat mijn kinderen al op jonge leeftijd met de dood leerden omgaan. Waarom zou je een kind niet toelaten om aan een overledene een laatste groet te laten brengen? De dood hoort bij het leven.’

El Bachiri: ‘In het westen wordt de dood veel te veel verborgen gehouden. Toen ik onlangs met mijn kinderen in Marokko was, zaten we op een terras en kwam er een begrafenisstoet voorbij. We zijn met zijn allen opgestaan en hebben uit respect voor de overledenen even gezwegen en een groet uitgebracht. Toen de stoet voorbij getrokken was, hebben we ons gesprek voortgezet. Leven en dood, ze horen bij elkaar. Als we vanuit de sterren naar onszelf hier op aarde zouden kijken, dan zouden we toch zien hoe nietig we in dat gigantische heelal zijn. Zou dat besef ons niet

Precies daarom kan het ons afschrikken. We willen zo graag weten wat er zich achter het laatste gordijn bevindt.’

Het lijkt alsof jullie de eindigheid van het leven aanvaardden.

El Bachiri: ‘Waarom zouden we het niet aanvaarden? Een filosoof zei ooit: waarom zouden we het leven al te ernstig nemen als we weten dat we hier maar een heel korte tijd verblijven? Het enige wat echt telt in dit leven, is het ten volle te beleven met de mensen die je dierbaar zijn.’

Heremans: ‘Ik ben het daarmee eens. Die intense momenten die je beleeft met de mensen van wie je houdt, daar gaat het om. De verbondenheid met de andere is een essentieel aspect van ons mens zijn.’

Hoe kijken jullie naar het leven dat voor jullie ligt?

Heremans: ‘Ik ga ervan uit dat het beste nog moet komen. Niet dat het iets groots moet zijn. Wie weet is het einde wel de climax? Is dat laatste hoofdstuk het beste dat ons te wachten staat. Ondertussen ga ik zeker verder met het plukken van de mooie momenten die het leven me te bieden heeft.’

El Bachiri: ‘Ik wil vooruitkijken en vooruitgaan, maar dan wel vanuit een bepaalde nederigheid. Vanuit een ingesteldheid om steeds een betere versie van mezelf te worden. Ik denk dat dit mogelijk is door naar de andere te luisteren, jezelf niet te zeer au sérieux te nemen en vooral door regelmatig naar de sterren te kijken.’

Heremans: ‘Ja, naar de sterren blijven kijken. Als klein meisje deed ik het al en ik wil het blijven doen. Het zal me helpen om met mijn twee voeten op de grond te blijven.’

INGE HEREMANS: ‘Wie weet is het einde wel de climax?’

helpen om onszelf en onze vergankelijkheid te relativeren?’

Heremans: ‘Wie wil er nu een oneindig leven leiden? Ik denk trouwens dat we niet helemaal verdwijnen. Na de dood transformeren onze cellen opnieuw. Tot wat, weet ik niet precies, maar ik denk niet dat de dood het einde betekent.’

El Bachiri: ‘De dood blijft een groot mysterie.’

FR

‘CONTINUER À REGARDER LES ÉTOILES’

Mohamed El Bachiri et Inge Heremans (Ilah) ne partagent pas seulement leur amour pour la philosophie, ils partagent aussi une capacité à ne pas se prendre au sérieux. Cela les aide à mieux comprendre l’autre et à ne pas le voir comme étranger à soi. ‘Nous n’avons pas d’autre choix que de vivre avec les autres. L’art de la vie, c’est l’art d’être satisfait dans le présent. Il y a

tant de choses à vivre. Qui veut vraiment vivre éternellement?’ ‘Pourquoi devrions-nous prendre la vie tellement au sérieux, alors que nous passons qu’un court moment sur terre? Pourquoi n’accepterions-nous pas notre mortalité? La seule chose qui compte vraiment dans cette vie, c’est de la vivre pleinement avec les gens qui nous sont chers.’

7,4 op 10

We zijn goed bezig. Ook al zeggen we het zelf. Of toch niet. We zeggen het niet zelf. Het zijn de cijfers uit het lezersonderzoek die spreken. **TEKST** Geert Selleslach • **FOTO** Tine De Wilde

Om de vijf jaar wordt er door een onafhankelijk onderzoeksbureau een lezersonderzoek uitgevoerd over RandKrant en de gemeenschapskranten van vzw 'de Rand'. Tussen 15 mei en 18 juli 2018 voerde M.A.S. (Market Analysis & Synthesis) uit Leuven het telefonisch onderzoek uit. Het onderzoek is representatief en is zo opgesteld dat voor een aantal gegevens een vergelijking met 2013 gemaakt kan worden. Voor het eerst werden er ook vragen gesteld over de online communicatie van RandKrant.

WAT ZIJN DE CONCLUSIES?

RandKrant en gemeenschapskranten zijn minder gekend dan vijf jaar geleden (dat geldt voor alle regionale media van de Rand), het aantal lezers blijft stabiel, het aantal trouwe lezers stijgt. RandKrant en gemeenschapskranten versterken hun positie binnen het regionale en lokale informatieaanbod. Ze staan op de tweede plaats gerangschikt op de vraag 'welk medium informeert het best over de regio'. De waardering van de tijdschriften blijft gelijk (RandKrant) of ligt hoger (gemeenschapskranten) dan in 2013. De onlinecommunicatie van RandKrant is weinig gekend. Een verklaring hiervoor ligt waarschijnlijk in het feit dat we pas in maart 2017 gestart zijn met een vernieuwde website en nieuwsbrief, en met onze Facebookpagina. Wie de nieuwsbrief, website en Facebookpagina wel kent, raadpleegt ze regelmatig. Hoofdconclusie: RandKrant handhaaft zich duidelijk als belangrijk medium in de regionale berichtgeving. De resultaten van het lezersonderzoek wijzen op een status-quo met vijf jaar geleden. Opvallend: een overgrote meerderheid van de mensen leest liefst de papieren RandKrant.

MEER IN DETAIL

- 71% van de bevroegde mensen kent RandKrant. Hiermee komt RandKrant op de

tweede plaats qua bekendheid van de regionale media.

- 54% heeft het maandblad gelezen gedurende de laatste zes maanden (NL: 63%, FR: 34%, anderstalig: 27%), zeven op de tien is trouwe lezer, een op vier intensieve lezer.
- RandKrant staat op de tweede plaats als 'medium dat het beste informeert over de regio', na de regionale televisie.
- RandKrant is beter gekend en gelezen bij mensen met Nederlands als moedertaal (63%) dan bij Franstaligen (34%) en andersstaligen (27%)
- RandKrant is beter gekend en gelezen bij inwoners ouder dan 35 jaar (18-34 jaar: 29%, 35-54 jaar: 62%, 55+: 63%).
- De populairste rubrieken en artikels zijn: UIT in de Rand (66%), Agenda (65%), A tot Z (64%), FiguranDt (64%), Op verkenning (63%), Gemengde Gevoelens (62%).
- RandKrant in zijn geheel krijgt van de lezers een gemiddelde beoordeling van 7,4 op 10 (ex-aequo met 2013). Nederlandstalige lezers (7,5) geven een hogere score dan niet-Nederlandstaligen (7,0).
- 90% vindt de vertaalde samenvattingen positief. 59% leest ze (12% enkel de vertalingen, 47% eerst de vertaling en dan verder naar het artikel in het Nederlands, 41% leest meteen het hele artikel in het Nederlands).
- De online communicatie van RandKrant is minder goed gekend. 27% kent de website van RandKrant, 22% leest ze. Wie de digitale kanalen wel kent, gebruikt ze en beoordeelt ze goed. De website krijgt een score

van 7,4/10.

- Een overgrote meerderheid (75%) verkiest de papieren versie van RandKrant boven de online versie (17%).
- Sinds februari 2015 wordt RandKrant niet meer in de hele Rand bus-aan-bus verdeeld, maar afwisselend de ene maand in de ene helft van de regio, de volgende maand in de andere helft. Dat heeft een aantal gevolgen: 24% leest artikels op de website in de maand dat ze geen papieren versie in de bus krijgen, 41% leest elke maand de website.
- 8% kent de Facebook-pagina van RandKrant, 10% heeft de pagina gelijkt, 8% heeft reeds een artikel op de pagina gelezen.
- 19% weet dat RandKrant ook te vinden is in meer dan honderd verdeelpunten in de Vlaamse Rand en Brussel, 34% heeft RandKrant daar al meegenomen of gelezen, 39% deed dat omdat er die maand geen RandKrant in hun brievenbus werd verdeeld.

WAT NU?

Als mijn kinderen thuiskomen met zulke cijfers is 'den ouwe' content. Even genieten dus, van deze toch wel mooie cijfers, om meteen daarna de hersenen aan de gang te houden voor meer kwaliteitsvolle tijdschriften, om na te denken hoe we onze online communicatie kunnen versterken. Ja, morgen is er nog een dag, waarin we weten wat te doen.

 Voor een meer gedetailleerde samenvatting zie: www.randkrant.be > over ons > lezersonderzoek

‘Nieuwe mensen leren kennen’

Op nog geen honderd meter van de Brusselse Ring is het Bosmuseum Jan van Ruusbroec een verrassende oase van rust.

Eric Senelle en Myriam Van Damme werken als vrijwilliger in deze *poort van het Zoniënwoud*.

TEKST Wim Troch • FOTO Filip Claessens

De grote witte vierkante hoef langs de Duboislaan in Groenendaal geeft op het eerste zicht maar weinig van haar geheimen prijs. Allicht beseft slechts een fractie van de duizenden chauffeurs die op deze baan dwars door het Zoniënwoud rijdt wat er binnen te zien is. Nochtans is dat heel wat. In het Bosmuseum Jan van Ruusbroec vind je een overzicht van de planten en dieren die je in het bos kan vinden. Ook de geschiedenis van het bos komt aan bod, net als de beroepen die er vroeger werden beoefend. Het museum is ook het vertrekpunt van gegidste wandelingen en andere activiteiten in het bos.

TOEGANGSPOORT

Eric Senelle en Myriam Van Damme zijn twee van de achttien vrijwilligers die de bezoekers met open armen ontvangen. ‘Dit museum is één van de zeven grote toegangspoorten van het Zoniënwoud’, vertelt Myriam. ‘Dit is een infopunt van waaruit de gegidste wandelingen vertrekken. We krijgen veel scholen over de vloer. Zeker tijdens de Week van het Bos is

het hier druk. Ook afgelopen zomer hebben we veel volk gezien. Tijdens de hittegolf kwamen heel wat mensen verkoeling zoeken in het bos. Iedereen is welkom. Ook andersvaliden kunnen hier terecht. Er is zelfs een wandelpad voor blinden en in het museum is er uitleg in braille.’

PAPIERSCHUUR

Eric uit Ottenburg is sinds februari vorig jaar vrijwilliger. ‘Ik zag toevallig een advertentie in *De Streekkrant*’, vertelt hij. ‘Ik ben gepensioneerd, dus ik heb wat tijd over. De natuur heeft me altijd aangesproken. Ik heb een cursus Natuurgids gevolgd, zodat ik wandelingen in het bos kan begeleiden. Daarnaast verzorg ik drie tot vier keer per maand de permanentie in het museum. In het weekend is het meestal het drukst. Dan halen we makkelijk vijftig bezoekers.’

Ook Myriam uit Huldenberg zag een advertentie die haar aansprak. ‘Ze zochten vrijwilligers om een leerpad (een thematische wandeling) te ontwikkelen. Ik werk deeltijds en ik wilde wel eens iets anders doen. Daarom heb ik me aangemeld. Na twee jaar kan ik zeggen

Een monument is heengegaan

Op zondag 2 september overleed mijn moeder, een maand voor haar verjaardag. Ze zou 104 geworden zijn. Wat zij meemaakte in haar leven grenst aan het ongelooflijke. Maar bovenal was ze een sterke vrouw met een ongeëvenaarde werkkraft die alle leed, tegenslag, geluk en voorspoed nam zoals het kwam. Zij is het levende bewijs dat heel hard werken goed is voor je gezondheid, tenminste als je over een ijzeren gestel beschikt zoals zij.

Mijn vader, die twintig jaar eerder stierf, had dat niet en kampte met enkele serieuze gezondheidsproblemen. Nooit heb ik een van mijn ouders horen klagen over wat dan ook. Nooit zag ik enige twijfel in hun katholieke overtuiging. God had het allemaal zo voorzien, en wij kunnen vooral zoveel mogelijk ons best doen.

Als jongste van zeven kreeg ik daar toch een bijzondere les in de leerschool van het leven. Als moeder mijn favoriete kip in de soep draaide of als mijn vriend de kat doodging en ik zag hoe zij daar totaal onverschillig op reageerde, dan was dat een harde confrontatie met de werkelijkheid, die je als jonge snaak tekenen voor de rest van je leven.

De belangrijkste levensles die ik leerde, was dat elke oorzaak een logisch gevolg heeft, en dat je dat maar beter voor lief neemt als je je verdere leven in doenbare omstandigheden wil leiden. Dat er wetmatigheden zijn die boven alles staan en dat de kunst erin bestaat ze te aanvaarden en er zo goed mogelijk mee om te gaan.

Regelmatig denk ik daar aan terug als ik nu kinderen en volwassen mensen rond mij zie worstelen met dat principe. Heel wat mensen van mijn generatie of ouder beweren hetzelfde: een van de beste leerscholen van het leven is... het leven op een boerderij. Ik kan ze bijtreden.

Rust in vrede moeder, en spit daar in de hemel niet de volledige tuin om, want dan hebben de anderen geen werk meer.

TEKST Herman Dierickx

DE

„NEUE MENSCHEN KENNENLERNEN“

„Es ist eine ziemlich unbekannte Touristenattraktion, aber es lohnt sich auf jeden Fall.“ Noch keine hundert Meter vom Brüsseler Ring entfernt, ist das Bosmuseum Jan van Ruusbroec eine überraschende Oase der Ruhe. Eric Senelle und Myriam Van Damme sind zwei der achtzehn ehrenamtlichen Mitarbeiter, die die Besucher an diesem „Empfangstor“ zum Waldgebiet Zoniën-woud mit offenen Armen empfangen. Man findet dort allerlei Informationen über die Geschichte und den heutigen Wald. Für eine ganze Reihe von geführten Wanderungen liegt hier der Ausgangspunkt. „In einem kleinen Museum wie diesem muss man erfinderisch sein, manchmal muss man improvisieren und sich behelfen, aber das ist gerade das Schöne daran. Man lernt viele neue Menschen und Dinge kennen.“ Das Museum besteht seit mehr als zwanzig Jahren. Demnächst wird es modernisiert, um die Empfangsfunktion noch besser ausführen zu können.

dat dit een verrijking voor mezelf is. Ik heb veel nieuwe mensen en nieuwe dingen leren kennen. Elke gidsbeurt is anders.’ Eric vult aan: ‘De voldoening is groot. Je leert andere mensen iets bij, ook jezelf. Je kunt zeggen: *Het is toch maar een bos*, maar er valt veel over te vertellen. Over vroeger, zoals over de verschillende kloosters of de diverse beroepen die in het bos werden beoefend, en over vandaag. Hier lopen veel meer dieren rond dan je zou denken. En heel wat kinderen weten niet waar het papier waarop ze schrijven vandaan komt.’

BEUKEN VAN TWEEHONDERD JAAR

Het Zoniën-woud is uniek in verschillende opzichten. Niet alleen omdat het zich uitstrekt over de drie gewesten van ons land, maar ook omdat bepaalde delen Unesco werelderfgoed zijn. Je vindt er heel wat beuken van tweehonderd jaar oud.

Het team van vrijwilligers in het Bosmuseum is divers. ‘Je hebt twintigers, maar net zo goed zestig plussers’, zegt Eric. ‘Sommigen zijn al twintig jaar gids. Als vrijwilliger moet je bereid zijn om in te vallen. Je hoopt

dan dat je, net zoals een kat, op je pootjes valt. In een kleinschalig museum zoals dit moet je inventief zijn, het is soms wat improviseren en behelpen, maar dat is net het leuke eraan.’

Het museum bestaat meer dan twintig jaar. In de volgende jaren zal het Agentschap voor Natuur en Bos de onthaalpoort moderniseren. Het museum zal vanaf dan ook op meertalige informatie inzetten. ‘Als het goed weer is, zien we hier veel wandelaars en fietsers. Vooral mensen uit Brussel of de Rand. Dit is een belangrijke groene long voor onze hoofdstad. Af en toe zien we ook bezoekers die van verder komen. Het is een beetje een onbekende attractie, maar absoluut de moeite waard.’

Het Bosmuseum Groenendaal is steeds op zoek naar vrijwilligers. Zin? Neem contact op met www.natuurenbos.be/vrijwilligerswerk

Zelfstandig samenwonen

Op de infosessie van het Abbeyfieldhuis Ithaca in Neder-Over-Heembeek is er grote interesse voor dit alternatieve woonmodel. Het geeft alleenstaande zestigplussers een goed evenwicht tussen privé- en gemeenschappelijke leefruimten. Het huis ligt bovendien in het centrum van de gemeente.

TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

De goedlachse Rolande Toby toont trots haar huurappartement met een klein balkon dat uitziet op een aantal moestuinen van Neder-Over-Heembeek. Net als de andere bewoners van Ithaca beschikt ze over een living met ingebouwde keuken, een slaapkamer en een badkamer met douche en toilet. Ze heeft haar flat gezellig ingericht.

Op 45 m² is alles heel compact. De beperkte individuele leefruimte wordt gecompenseerd door de ruime gemeenschappelijke living met keuken die uitgaat op de gemeenschappelijke tuin. De living met tuin haalt mensen uit hun isolement. Twee keer per week koken ze voor elkaar, telkens zijn twee andere bewoners aan de beurt.

BEWONERSRAAD

'De gemeenschappelijke verantwoordelijkheid is de rode draad in de filosofie van Abbeyfield', verduidelijkt Jacqueline Desprets. Zij woont er vanaf het begin en is nu coördinator van het woonhuis Ithaca. Voor medebewoners is zij het eerste aanspreekpunt. 'De spil in de gezamenlijke besluitvorming is de bewonersraad die wekelijks samenkomt. Ook hier is er een beurtrol. Iedere maand wordt een andere voorzit(s)ter en secretaris aangeduid. De bewonersraad spreekt met nieuwe kandidaat-huurders en maakt de definitieve keuze. Om zich een idee te vormen van wonen in een Abbeyfieldhuis kunnen kandidaten enkele dagen verblijven in de gemeenschappelijke gastenkamer.'

Rolande, Jacqueline, Dario en Jean-Marie betrokken in maart 2018 de nieuwbouw. Zij voelen er zich thuis. Rolande herinnert eraan dat zij en de andere kandidaat-huurders verschillende keren zijn samengekomen voor ze beslisten om er een flat te huren. 'Je hoeft geen vriendenclub te worden, maar het moet wel klikken tussen de huurders met wie je de verantwoordelijkheid voor de gemeenschappelijke woonruimten deelt. Zelfstandig samenwonen is iets dat je leert', benadrukt ze.

BEGELEIDING

'Vrijwilligers van Abbeyfield stimuleren gemeentebesturen, OCMW's, huisvestingsmaatschappijen en privéfondsen om te investeren in Abbeyfieldhuizen. De vrijwilligers zoeken intens mee om een groep geïnteresseerde alleenstaande bewoners te vormen en begeleiden hen ook in het groepsproces', verduidelijkt Charlotte Bevernage, voorzitter van Abbeyfield Vlaanderen. 'De Abbeyfield woonvorm is overgevaaid vanuit Groot-Brittannië. Daar ontstond Abbeyfield na de Tweede Wereldoorlog om de eenzaamheid van alleenstaanden tegen te gaan. Ook bij ons vind je veel 60- en 70-plussers die alleen komen te staan, fit en gezond zijn en niet willen vereenzamen. Die senioren kiezen vooral voor een nieuw levensproject. Ons toekomstproject van zelfstandig samenwonen, is geïnspireerd op het idee dat een goede buur meer is dan een verre vriend. We creëren een evenwicht tussen het zelfstandig privéleven, het leven met andere bewoners en met de buurt. In België zijn er momenteel zeven Abbeyfieldhuizen, vooral in Wallonië en

COHABITATION EN AUTONOMIE

Habiter dans une maison Abbeyfield permet aux personnes isolées de plus de soixante ans d'habiter avec d'autres, tout en conservant son espace privé. La Belgique compte actuellement sept maisons Abbeyfield, surtout en Wallonie et à Bruxelles. La Flandre commence aussi à s'y intéresser. A Louvain la première pierre a été posée sur le nouveau site Jansenius et à Tervuren, Abbeyfield participe au développement du GITO dans le centre. Une session d'information de la maison Abbeyfield Ithaca à Neder-Over-Heembeek a suscité un vif intérêt pour ce modèle d'habitation alternatif. 'Beaucoup de personnes de plus de soixante et septante ans se retrouvent seules, mais elles sont encore en forme et en bonne santé, et ne veulent pas vivre dans la solitude. Ces seniors font le choix d'un nouveau projet de vie. Abbeyfield crée un équilibre entre la vie privée autonome, la vie avec d'autres habitants et le quartier.'

Brussel. Vanuit Vlaanderen groeit de belangstelling. In Leuven is de eerste steen gelegd op de nieuwe Janseniusite. Abbeyfield wordt gevraagd om samen te werken met projectontwikkelaars die meedingen aan oproepen van gemeentebesturen, zoals onlangs voor de ontwikkeling van het GITO in het centrum van Tervuren.'

ITHACA

'De filosofie is overal dezelfde, maar toch is elk Abbeyfieldhuis anders. Per huis wordt een aparte vzw opgericht die de contacten onderhoudt met de eigenaar-verhuurder', schetst Séverine Laneau, medewerkster van Abbeyfield Brussel. 'In Watermaal-Bosvoorde is er het Abbeyfield huis Martin-Pêcheur, in Etterbeek Entre voisins. Ithaca in Neder-Over-Heembeek is het resultaat van een partnership tussen Abbeyfield en de Grondregie van Brussel. De Grondregie is eigenaar van de grond en het nieuwgebouwde appartementsblok. Het project is zeer in trek. Zeven van de tien appartementen in Ithaca zijn al verhuurd.'

www.abbeyfield.be

Schorseneren

In november kondigt de herfst de winter aan. Velen onder ons voelen zich in deze periode wat moedeloos, melancholisch en rapper moe.

TEKST Tine Maenhout

Voedingsdeskundige Liesbeth Halewyck weet hier wel raad mee. Voor haar staat het vast: je bent wat je eet en voeding kan wel degelijk instaan voor een gezonde geest in een gezond lichaam. 'Ons lichaam is een fantastische machine die elke dag, elke minuut, elke seconde werkt om ons gezond te houden, het zal de invloed van schadelijke middelen en factoren trachten te elimineren. Tot op het moment dat de limiet bereikt wordt en het niet meer kan. Dan faalt je systeem om te compenseren en verschijnen er klachten. In onze huidige, veeleisende maatschappij is het nodig om ons lichaam te ondersteunen. Via beweging, de nodige rust en voldoende slaap, een bewuste levensstijl en door middel van aangepaste voeding.'

DARMEN

Halewyck ziet een duidelijk verband tussen onze fysieke en mentale conditie en de werking van onze darmen. Dat zit zo. De darmflora, die bij een volwassen persoon bijna 1,5 kg weegt, bestaat uit 100 tot 600 verschillende soorten bacteriën, zo'n 50 biljoen in totaal. Behalve bacteriën zwerven er ook virussen en schimmels rond. In feite is het een ecosysteem op zich. Sommige bacteriën zijn goed voor ons, sommige slecht. Die darmflora heeft een enorme invloed op onze lichamelijke en mentale gezondheid. Darmbacteriën produceren namelijk chemicaliën die een invloed hebben op ons humeur en welzijn, zoals serotonine of neurotransmitters met een kalmerende werking. Ze maken ook veel dopamine aan, ook bekend als het gelukshormoon.

PLANTAARDIG

We kunnen onze darmen op verschillende manieren onderhouden, maar het belangrijkste is onze voeding. Willen we gezonde bacteriën in onze darmen, en bijgevolg ook een goede fysieke en mentale gezondheid, dan moeten we op onze voeding letten. Halewyck adviseert om zoveel mogelijk verschillende plantaardige producten te eten. Dan komen in het late najaar de schorseneren in beeld, dé wintergroente bij uitstek. Schorseneren hebben de vorm van een extra lange asperge maar dan met een zwarte schil. Ze komen van een tweejarige plant die in het tweede jaar gele bloemen krijgt. Deze bloemen kunnen net als de penwortel en de bladeren gegeten worden. Schorseneren hebben een uitstekende invloed op de darmflora. Ze bevatten veel onverteerbare vezels die voeding zijn voor de darmbacteriën. Ze helpen ook toxines te vermijden. Dus: schorseneren houden onze darmen gezond en lichaam en geest fit. Winterdip verkomen? Schorseneren eten!

www.gezondegids.be

INGREDIËNTEN

- 500 g schorseneren
- sap van 1 citroen
- 1 el boter
- 3 el geraspte sinaasappelschil
- 1 tl paprikapoeder
- 2 dl amandelroom
- 1 el grof gehakte hazelnoten
- 2 el verse peterselie

RECEPT

Schil de schorseneren en dompel ze onder in koud water met citroensap. Snijd de schorseneren in stukken van ongeveer 5 cm en kook ze ca 10 min bijtgaar. Giet de schorseneren af, laat ze uitlekken en bak ze vervolgens goudbruin in boter. Voeg room, sinaasappelschil, paprikapoeder, peper en zout toe. Laat de room nog even indikken en serveer.

Viviane De Muynck in *Oorlog en terpentijn*

‘Een mens kan ook te veel beminnen’

Viviane De Muynck schittert als verteller in *Oorlog en terpentijn*. Ze is de hele tijd op de voorgrond aanwezig, haar stem is de enige die het publiek te horen krijgt. Achter haar worden haar woorden weerspiegeld in muziek en dans.

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Sofie Kesteleyn

Oorlog en terpentijn, de roman van Stefan Hertmans, raakte bij vele mensen een gevoelige snaar. Het verhaal vloeide voort uit de door zijn grootvader Urbain volgepene cahiers waarin hij zijn armoedige kindertijd, zijn gruwelijke ervaringen als soldaat in de Eerste Wereldoorlog en het verlies van zijn grote liefde beschrijft. Ook regisseur Jan Lauwers was gefascineerd door de familiechroniek waarin grote thema's als oorlog, vooruitgang, liefde en loutering aan bod komen. Hij maakte met Needcompany een theaterbewerking van het boek, met Viviane De Muynck als verteller.

Wat vond je van het boek en wat dacht je toen Jan Lauwers vertelde dat hij het wou bewerken?

De Muynck: 'Het boek, met al die verschil-

lende verhalen, is een wereld op zich. En toch herkenbaar, want ook mijn grootvader was schilder en lag in de loopgraven. Toen Jan, na gesprekken met Stefan Hertmans, het plan had opgevat om de krachtlijnen van het boek op de scène te zetten, was mijn eerste gedachte: *dat kan ik niet, het is een mannen-verhaal*. Eerlijk, ik heb de boot een hele tijd afgehouden tot Jan me vertelde dat hij aan het verhaal een vrouwelijk perspectief wou toevoegen door het te laten vertellen door de echtgenote. Toen vielen alle stukjes op hun plaats. Daar kon ik iets mee. Op een gegeven moment gaat de neutrale verteller over in een geïnteresseerde partij, waardoor er een bepaalde emotionaliteit in de voorstelling sluipt. Dat was een bijzondere ingeving van Jan.'

Net als de toevoeging van de engelachtige figuur, gespeeld door Grace Ellen Barkey. In het boek zijn de vrouwen slechts zijperso- nages, hier worden ze de spil van het verhaal.

'Ja, Jan is een vrouwvriendelijke regisseur die altijd uitgaat van de kracht van vrouwen. De vrouwen die hij op de scène toont, hebben altijd een grote integriteit en diepgang. Hij bewondert hoe vrouwen doorgaan, ondanks alle tegenslagen.'

Op scène gaat het er best hevig aan toe, met felle muziek en dansers die elkaar te lijf gaan. Hoe geef jij vorm aan je personage dat zich tussen al dat geweld staande moet houden?

'Ik hoor het alleen, want het gebeurt achter mijn rug. Af en toe komt één van de performers in mijn buurt en ben ik een getuige van de oorlogsgruwel die zich achter mij afspeelt. Het is een hele heksentoe om elke avond die energie te brengen, om die hardheid gestalte te geven. Ook de muziek van Rombout Willems, gebracht door het ongelooflijke trio Simon Lenski, George Van Dam en Alain Franco (in CC Strombeek zit Claire Chevallier achter de piano, n.v.d.r.), is allesbehalve evident. Die verweving van de verschillende elementen, daar is Jan goed in. Ook in het eerste deel, wanneer ik vertel over het harde labeur in de fabriek, is er achter mij een constructie bezig en de geluiden die je hoort roepen een brutaliteit op als van een beeld. Dat is niet zo evident, het was zoeken om de timing juist te krijgen. De voorstelling zou niet dezelfde zijn zonder datgene wat achter mij gebeurt. Het woord is puur begeleiding en doet de performers vliegen. Zonder hen zou het een droge monoloog zijn.'

Urbain, de grootvader van Hertmans, zocht troost in de kunst, in het kopiëren van de grote meesters. Hij schilderde telkens zijn verloren liefde en niet zijn vrouw. Het boek gaat dan ook over de vraag wat echt is en wat niet, en over de schok die echte liefde kan teweegbrengen.

'Ja, je moet die schok te boven komen om verder te kunnen gaan. En die verdere ontplooiing is Urbain ontnomen door de gebeurtenissen in zijn leven. Veel mannen zagen in die periode hun toekomst teloorgaan. Door de oorlog konden ze hun dromen plots niet meer realiseren omdat de tijd er niet rijp voor was. Dat is een drama. Bij Urbain komt daar het persoonlijke drama bij. Op het moment dat hij het geluk in handen heeft, wordt ook dat hem ontnomen. Je moet al heel sterk zijn om dat te kunnen verwerken. Het is dus geen zwakheid dat hij dat niet kan. Een mens kan ook te veel beminnen.'

ZA • 10 NOV • 20.30

Oorlog en terpentijn

Needcompany met Viviane De Muynck
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Mensenzee golft, kolkt, stormt

DANS

In *The Sea Within* staat danseres en choreografe **Lisbeth Gruwez** voor het eerst niet zelf op het podium. Ze koos tien heel verschillende danseressen met wie ze het spanningsveld tussen 'ik' en 'wij' onderzocht. Wanneer de individuen elkaar vinden, ontstaat een mensenzee die kolkt en bruist. Heerlijk om te zien gebeuren.

Tien danseressen in T-shirts en slipjes met verschillende kleuren werken zich voorzichtig los uit het donker, de uitgelichte, rozige tapijtvloer op. De muziek van **Maarten Van Cauwenberghe** zwelt even behoedzaam aan van zacht gefluit tot volwaardige score. Langzaam komen de dansers samen tot ze een zee van hoofden en lichamen vormen. De zee golft zacht, dan harder, tot ze kolkt en stormt. Je kunt de heldere, indrukwekkende beelden lezen als een symbool voor wat een collectief individuen vermag of voor puur vrouwelijke kracht. Maar evenzeer kun je ze zien als metafoor voor de innerlijke zee van gedachten en emoties die soms zachtjes fluistert in een achterhoofd, maar ook wild en chaotisch kan dreigen en verzwellen.

VOETVOLK

Lisbeth Gruwez maakte als jonge danseres naam in producties van Wim Vandekeybus, Jan Lauwers, Sidi Larbi Cherkaoui en Jan Fabre. Bij Troubleyn ontmoette ze componist en muzikant Maarten Van Cauwenberghe, met wie ze in 2006 Voetvolk oprichtte. Ook in hun voorstellingen sprong meteen de opmerkelijke podiumpersoonlijkheid van Gruwez in het oog (auteur Peter Verhelst noemde haar ooit 'een atoom-

bom'). Intussen oogst het gezelschap internationaal succes, met voorstellingen zoals *It's going to get worse and worse and worse my friend*, *We're pretty fuckin' far from okay* en *Lisbeth Gruwez dances Bob Dylan*.

De organische groei van dans (Gruwez) en muziek (Van Cauwenberghe) vormt de kern van Voetvolk. Doordat de muzikant-componist bij alle repetities aanwezig is, ziet hij elke beweging ontstaan en kan hij zijn eigen werk daar direct op enten. *The Sea Within* lijkt een logisch culminatiepunt van die manier van werken. Het organische ligt niet enkel aan de basis van de voorstelling, de hele choreografie ademt en beweegt zelf als een organisme.

RITME VAN DE NATUUR

Uit bijna 500 kandidaten selecteerde Lisbeth Gruwez de tien danseressen. Het dansmateriaal liet ze ontstaan uit doorgedreven meditatie-oefeningen en de verschillende ritmes van de natuur. Vervolgens creëerde ze een vaste structuur voor de choreografie waarbinnen de individuele dansers telkens lichtjes kunnen variëren, zodat de voorstelling nooit helemaal hetzelfde is.

Na de wereldpremière in Parijs en de Belgische in Oostende eerder dit jaar, werd *The Sea Within* overwegend op gejuich onthaald. Het Nieuwsblad noemde de voorstelling 'een natuurfenomeen in de zaal', De Standaard vond 'het samenspel tussen dans, muziek en licht verbluffend' en 'een voorlopig orgelpunt in een zich ontvouwend oeuvre'. • INES MINTEN

VR • 30 NOV • 20.00

The Sea Within

Lisbeth Gruwez/Voetvolk
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Dag van het Taboe

VARIA GC de Lijsterbes in Kraainem brengt actuele thema's naar een breed publiek. *De Dag van het Taboe* (in samenwerking met Bond zonder naam en Te Gek!?) draait om geestelijke gezondheidszorg en gevangenschap. Wat mag je verwachten? Filosoof en bioloog **Geerd Magiels** opent de namiddag met een *keynote speech*. Daarna heeft het publiek de keuze. Ofwel ga je naar *De dood voor ogen* van **De Zonderlingen**, een integere theatermonoloog over zelfdoding, gebaseerd op het gelijknamige boek van Bart Demyttenaere. Het stuk wil taboes wegwerken en het onbespreekbare bespreekbaar maken, steeds met het accent op het positieve. Ofwel kies je voor *Prison Talk*, een eerlijke, open en persoonlijke getuigenis van een ex-gedetineerde. De getuige vertelt over het leven in de gevangenis en hoe het is om daarna weer vrij te komen. **Radio Cachot** sluit het programma af. In dit 'muziektheater met een rauw kantje' speelt Fred zichzelf, zijn collega-muzikanten spelen vooral live muziek. Fred laat je ervaren hoe het is tussen de gevangensmuren. Hij vertelt hoe je er leert te relativeren, overleven en een nieuwe toekomst uitbouwen. Hij brengt je op plaatsen die je niet zomaar te zien krijgt. • IM

ZA • 17 NOV • 14.30

Prison Talk, De dood voor ogen & Radio Cachot

Dag van het Taboe

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

© JORIS CASIER

De mens achter de

THEATER

Na Socrates verdiept theatermaker en filosoof Stefaan Van Brabandt zich in een denker die als geen ander zijn stempel op de wereldgeschiedenis drukte: Karl Marx. Johan Heldenbergh kruipt in de huid van een man die is vervloekt en aanbeden.

Stefaan Van Brabandt, jarenlang als schrijver en acteur verbonden aan het theatergezelschap De Koe, studeerde naast drama ook filosofie. Nadat hij voor Canvas de wijsgerige reeks *Het Voordeel van de Twijfel* maakte, was de tijd rijp voor het schrijven van monologen voor filosofen. Eerst Socrates, nu Marx en later volgen onder meer Kierkegaard, Schopenhauer en Nietzsche. Filosofie op de planken brengen, is niet evident, maar Van Brabandt schreef opnieuw een erg toegankelijke tekst waarvan de toon overeenstemt met de denkwijze en het karakter van Marx. De focus ligt op de tegenstelling tussen Marx als mens en zijn idealen. Hij laat Marx over zichzelf vertellen en geeft hem, ondanks de vreselijke nachtmerrie waarop zijn ideeën zijn uitgedraaid, de kans zich te verdedigen.

EEN TRAGISCH LEVEN

De mens die terugkijkt op zijn bewo-

gen leven en de balans opmaakt, het is het ideale uitgangspunt voor **Johan Heldenbergh**, die als acteur graag de lach én de traan opzoekt. De rol van Marx is hem op het lijf geschreven. Als tiener dweepte Johan Heldenbergh met het communisme. Daarvan houdt hij de humanistische waarden over: 'Het Communistisch Manifest is zonder twijfel het meest invloedrijke politieke pamflet. Marx' ideeën zijn tijdloos, maar de uitwerking ervan is slecht uitgedraaid. Het communisme had weinig respect voor mensenrechten en democratie, waarden waaraan Marx nochtans veel belang hechtte. Dat het ultieme doel van de mensheid rechtvaardigheid is, daarin geef ik hem wel gelijk. Iedereen moet een kans hebben op geluk. Ook de idealen, die aan de basis van zijn Manifest liggen, kan ik volgen. Het zijn dezelfde idealen die Jezus uitdroeg of Epicurus of Hegel. Het gaat trouwens ook over mentale armoede. Wat is een ideologie? Besef

Publiek bezit

FILM **Koen Mortier** is de averechtse filmregisseur die tien jaar geleden stennis schopte in de Vlaamse filmwereld met de nihilistische Herman Brusselmansverfilming *Ex-Drummer*. Onlangs ging op het Filmfestival van Oostende zijn derde langspeler in première, en die is opnieuw gebaseerd op een boek van een Vlaamse schrijver. *Monooloog van iemand die het gewoon werd tegen zichzelf te praten* is een novelle waarin Dimitri Verhulst een fictief personage maakt van de Senega-

lese vrouw die bij Frank Vandenbroucke was tijdens de noodlottige nacht in 2009 waarin de wielervederheid in onopgehelderde omstandigheden overleed. *Engel* is op die novelle gebaseerd, maar wil geen biopic over Frank Vandenbroucke zijn. Het is een verhaal over de gevallen jonge sportman Thierry Brasfort (gespeeld door de Franse acteur Vincent Rottiers) en een prostituee (gespeeld door Fatou N'Diaye) die beiden hun lichaam opofferden aan het publiek. De

fotografie van de film was in handen van Brusselaar Nicolas Karakatsanis (*Rundskop*, *The Loft*, *The Drop*, *Welp*). Die zet de duisternis nog wat aan, hoewel Mortier toch ook een poëtisch lichtje laat gloren. • MB

MA • 5 NOV • 20.30
Engel

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

denker

je dat je een bril opgedrukt krijgt waardoor je naar de wereld kijkt?’

VURIG PLEIDOOI

Veertien jaar geleden bracht Heldenbergh een vurige monoloog met *Massis*. Het was een aanklacht tegen de groeiende haat in onze maatschappij, geïnspireerd door volksheld John Massis. Engagement was een belangrijke drijfveer om die tekst toen te schrijven. Met Marx mag Heldenbergh een even memorabele tirade afsteken, een pamflet tegen het hedendaagse kapitalisme. De voorstelling eindigt met een citaat van Augustinus: ‘Hoop heeft twee prachtige dochters: moed en woede. Woede om hoe de dingen gaan en moed om ze te veranderen’. Het hoeft niet te verbazen dat hij vervolgens oproept om in opstand te komen tegen het onrecht. Marx was er immers van overtuigd dat verandering onvermijdelijk is. Klaar voor een staaltje scherp politiek theater dat je een klare spiegel voorhoudt? • LENE VAN LANGENHOVE

DO • 22 NOV • 20.30

Marx

Stefaan Van Brabandt/ De Verwondering
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 3179

Emoties die mensen in oorlog overweldigen

KLASSIEK Klapzoen is een soort explosieve kus, maar ook de titel van een dichtbundel van **Geert Vanhassel**. Samen met het **Anemos Saxofoonkwartet** reist hij door Vlaanderen om zijn gedichten over de emoties die mensen in oorlog overweldigen, aan het publiek te vertellen. Vanhassel is geen onbekende. Hij werkte als journalist voor RINGtv en was zes jaar stadsdichter in Halle. Klapzoen is zijn derde dichtbundel. ‘Ik ken de muzikanten van het Anemos Saxofoonkwartet al een tijdje. Ik wou graag poëzie met muziek combineren rond het thema van WO I en de muzikanten van Anemos zaten op dezelfde golflengte. Zo is Klapzoen ontstaan.’

Ook het Anemos Saxofoonkwartet heeft op zijn gebied naam gemaakt. Het viertal is in 2009 begonnen, toen nog als studenten van het Brussels conservatorium. Hun uitgangspunt was ‘een nieuwe wind laten waaien in het Belgische saxofoonkwartetlandschap om zodoende het repertoire, de stijl en het imago te verfrissen’. Intussen won het kwartet verschillende prijzen: op het Klarafestival, in Dinant, waar het instrument in 1840 door Adolphe Sax werd ontwikkeld, en in Luxemburg. Klapzoen is vorig jaar op cd en als dichtbundel verschenen. ‘Het is een verhaal over liefde in het decor van een tweestrijd waarvan we vertelden dat het nooit meer mocht gebeuren.’ • MC

Klapzoen

Geert Vanhassel & Anemos Saxofoonkwartet

ZA • 10 NOV • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 18 NOV • 11.00

Sint-Pieters-Leeuw, kasteel Coloma, 02 371 22 62

Tussen de oren

Deze korte boodschap opdat je *Niet vergeten* niet zou vergeten. *Niet vergeten* is een familievoorstelling van het Nederlandse theatergezelschap Hoge Fronten. De naam van regisseur **Lieke Benders** doet bij ons misschien geen belletje rinkelen, maar die van schrijfster **Joke Van Leeuwen**, met wie ze samenwerkt, beslist wel. Van Leeuwen is een veelvuldig bekroond auteur die het onderscheid tussen jeugd en volwassenen niet graag maakt. Zo ook in deze theaterperformance over het geheugen, waarin de toeschouwers allemaal een koptelefoon op het hoofd krijgen. Want deze voorstelling zit letterlijk en figuurlijk tussen de oren: het is een poëtisch maar ook educatief ‘luisterboek’ met illustraties op de scene, muzikaal objectentheater dat gaat over de werking en de wonderen van onze hersenen. Terwijl je graaft naar kostbare herinneringen, krijg je verrassende weetjes over de werking van het jonge geheugen en de gebreken van een oud stel hersenen, over de (on)betrouwbaarheid van herinneringen en de manieren waarop onze hersenen op een verkeerd been worden gezet. • MB

ZA • 17 NOV • 19.00

Niet vergeten (+8j)

Hoge Fronten

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

Sociaal

KRAAINEM Na de Eerste Wereldoorlog kwam, als reactie op de verpaupering en prangende woningnood de sociale huisvesting op gang. Op een klein perceel, vandaag verdrongen tussen hypermarkten, doorgangswegen en nieuwe appartementsblokken, ligt de tuinwijk Bouvier-Washer. Begin jaren 20 van de vorige eeuw werd ze gebouwd in het niets, te midden van de velden. Deze kleine wijk met veertig woningen werd aangelegd door de *Association sans but lucratif au profit des mutilés de guerre*, een vzw die zich inzette voor de oorlogsinvaliden. Grote maatschappijen zoals het Gemeentekrediet, de Société Générale konden hier als mecenas voor 10.000 Belgische frank een woning kopen voor een oorlogsinvaliden. Op de herdenkingsplaten aan de voorgevels kan je nog steeds de naam van de mecenas aflezen. Oorlogsinvaliden van WOI, voordien opgevangen in het Edmond Parmentierpark van Woluwe, mochten hier gratis hun intrek nemen. Ze kregen een bescheiden gezinswoning met basisvoorzieningen en een mooie tuin. Anders dan de omgevende tuinwijken in art-decostijl van die periode was deze tuinwijk geïnspireerd op het Engelse cottagemodel. Groene hagen bakenen de aaneengeschakelde eengezinswoningen in rode baksteen af. Sierankers, overliefde deuren en steunberen op de hoeken zorgen voor een landelijk karakter. Hier leefde een kleine gemeenschap van lotgenoten die elkaar kenden en hielpen en die sfeer heerst er nog steeds, zegt één van de bewoners. De afgelopen decennia gebeurden er heel wat verbouwingswerken. Ook de straten en het pleintje werden heraangelegd. De nieuwe straatlantaarns buiten proportie zijn van een ongehoorde lelijkheid en doen afbreuk aan dit kleinschalig en mooi sociaal project. • TDW

Met handen en vingers

LITERATUUR 'Kaneelvingers. Je gaf het aan de nacht in mij. Een woord dat van je jonge mond gesprongen kwam en mij als een tong likte', schreef **Stefan Hertmans** in de dichtbundel met dezelfde titel. Vingers en handen spelen er een hoofdrol in. Ook in een jazzorkest staan handen en vingers op het voorplan, want zonder komt muziek niet tot leven. De auteur brengt zijn gedichten op muziek van zijn jongere broer. Jazzgitarist-componist **Peter Hertmans** neemt de gitaarsolo's voor zijn rekening. **Fay Claassen** zingt, **Bert Joris** verzorgde de arrangementen voor het Brussels Jazz Orchestra.

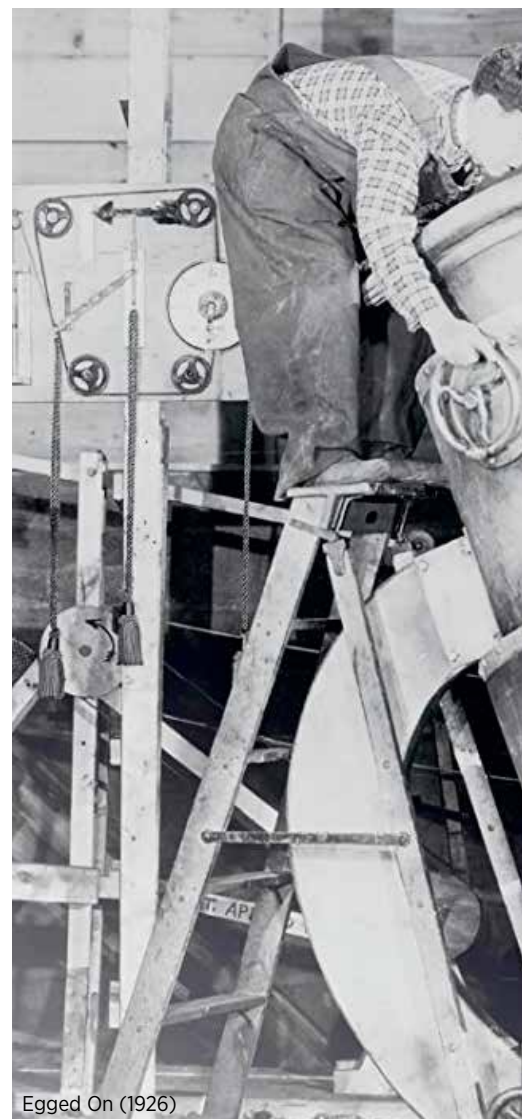
Hoe hebben schrijver en muzikant hun werk op elkaar afgestemd? Maakt de tekst de muziek begrijpelijker en vice versa? Voor antwoorden op dat soort vragen, en wat concrete uitleg over de inhoud van de gedichten kun je op 27 november naar de inleidende lezing door Peter Hertmans. De voorstelling zelf vindt plaats op 6 december. • IM

DI • 27 NOV • 20.15

Inleiding op Kaneelvingers (6/12)

Peter & Stefan Hertmans

Aalsmeer, CC de Meent, 02 359 16 00

Egged On (1926)

Uitgebeende blues

MUZIEK **Tim Degraeve** is een jonge Gentenaar die al vier bluesplaten op zijn naam heeft staan. Daarom past **Tiny Legs Tim** hem iets beter als artiestennaam. Tiny Legs Tim baarde vorig jaar opzien met zijn langspeler *Melodium Rag*. Daarvoor zette hij zich met zijn maat-op-mondharmonica **Steven Troch** én met zijn akoestische gitaar uit de jaren veertig rond een microfoon uit de jaren vijftig, een Melodium 42B. Zo namen ze live en zonder verdere poespas de twaalf nummers van de hele plaat op.

Een bijzonder geluid

MUZIEK

Een filmconcert met muzikanten van uit de hele wereld. Dat je kan beluisteren als een lange, live soundtrack van een film die op een groot scherm wordt geprojecteerd, en waarvan de soundmix van westerse en oosterse geluiden je vertellen dat muziek geen grenzen kent, maar net grenzen kan verleggen. Dat is in het kort wat je van een avond *Egged on by Music* mag verwachten.

West-Europese musici en muzikanten uit Afghanistan, Iran, Irak en Syrië die samen muziek spelen, het is een bijzonder gegeven en zorgt dan ook voor een bijzonder geluid. Een geluid dat je niet meteen in een hokje kan plaatsen, maar je wel vertelt dat nieuwe tijden niet alleen nieuwe geluiden maar ook nieuwe perspectieven met zich meebrengen.

De drijvende kracht achter dit project? Dat zijn de mensen die een paar jaar geleden met Cinemaximiliaan startten, het pop-up cinema initiatief in het Maximiliaanpark in Brussel. Hun verhaal begon met een paar enthousiastelingen, een beamer en een wit scherm. Daarmee trokken ze naar het Maximiliaanpark om de mensen die er verblijven, wat ontspanning te bieden.

Het licht van de beamer trok aan. De voorstellin-

gen volgden elkaar op. Op vrij korte tijd werd Cinemaximiliaan een begrip. Wat eenvoudig begon, evolueerde tot een netwerk van *locals* en *newcomers* die via film met elkaar in gesprek treden. En op een ongedwongen manier elkaar een beetje beter leren kennen. Als film zo iets mogelijk maakt, waarom zouden we dan niet iets gelijkaardigs met muziek én film doen? En zo kwam de idee van *Egged on by Music* tot stand. Met succes. En niet alleen omwille van de magie van het witte doek, maar ook omwille van de meeslepende sound die muzikanten van over heel de wereld uit hun instrumenten toveren. Tijdens het concert ontdek je hoe klanken en beats van pop, jazz en rock tot een verrassend effect kunnen smelten. Dat je het resultaat niet meteen kan thuisbrengen, is deel van de charme van dit filmconcert.

Vanwaar de naam *Egged on by Music*? De titel verwijst naar de film *Egged On*, een creatie van slapstick-legende Charley Bowers. Hierin probeert het hoofdpersonage een machine te bouwen om eieren onbreekbaar te maken. Ook hij probeert, op een weliswaar lachwekkende manier, grenzen te verleggen. Al lukt het niet meteen, hij blijft proberen. Blijven proberen. Is dat niet de beste strategie om tot iets nieuw, grensverleggend te komen? • NATHALIE DIRIX

ZA • 24 NOV • 20.00

Egged on by Music

Cinemaximiliaan

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

De prenten van De Keyser

EXPO Iets meer dan vijf jaar na het overlijden van **Raoul De Keyser** (1930-2012) is het tijd om terug te kijken naar het werk van één van de grootste Vlaamse schilders uit de twintigste eeuw. Zijn naar abstractie neigende composities, die op een pretentieloze manier refereren naar de dagelijkse werkelijkheid rond hem, vormen een consequent en hoogstpersoonlijk oeuvre. Terwijl in het SMAK (Gent) de grote retrospectieve over het schilderwerk van De Keyser loopt, presenteert CC Strombeek als een mooie aanvulling *Raoul De Keyser in Print*. In die tentoonstelling verzamelen curatoren Wouter De Vleeschouwer en Steven Jacobs een vijftigtal

grafische drukwerken, die eveneens een overzicht geven van de evolutie die de sobere schilder uit Deinze doormaakte. In het begin en aan het einde van zijn carrière maakte De Keyser vooral zeefdrukken. Tussenin – in de jaren 1980 en vroege jaren 1990 – experimenteerde hij met linosneden. Waar De Keyser in het begin van zijn carrière met dat drukwerk vooral varieerde op bestaand schilderwerk, specialiseerde hij zich gaandeweg in de technieken en ging hij die ook speciaal voor prenten creëren. Sommige zeefdrukken, linosneden en etsen bewerkte hij daarna met aquarel waardoor het opnieuw unieke werken werden. • MB

TOT 27 JAN

Raoul De Keyser in print & grafisch drukwerk

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Melodium Rag hangt uitgebeende blues te drogen in het meedogenloze zonlicht van de Mississippi-delta. Tiny Legs Tim speelde eerder al in het voorprogramma van Pete Doherty en Richard Thompson, maar staat nu samen met Troch, contrabassist **Karel Algoed** en drummer **Frederik Van den Berghe** in De Ploter in Ternat voor een potje aangestampte hard-core akoestische blues. • MB

ZA • 17 NOV • 20.30

Melodium Rag XL

Tiny Legs Tim
Ternat, CC De Ploter,
02 466 20 30

PODIUM

THEATER

DI • 6 NOV • 20.30
Te Gek?! Open Geest III
 Eline De Munck & Wouter Berlaen
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

VR • 9 NOV • 20.30
Heilig Hart
 Compagnie Cecilia/ Arne Sierens
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90

VR • 9 NOV • 20.30
De man die over de draad kwam
 Compagnie Lodewijk/Louis
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 9 NOV • 20.00
De moeder en de drie soldaten
 Mieke De Grootte
 Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
 02 731 43 31

ZA • 10 NOV • 20.30
Oorlog en terpentijn
 Needcompany met Viviane De Muynck
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 11 NOV • 14.00
Wrede Stilte
 De Zonderlingen
 Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

VR • 16 NOV • 20.00
Le Chicon
 Maxime Waladi
 Zaventem, CC De Factorij,
 02 307 72 72

VR • 16 NOV • 20.30
Het Xille werk
 Rob Vanoudenhoven
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

WO • 21 NOV • 20.30
Krenz, de gedoodverfde opvolger
 De Koe
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO • 22 NOV • 20.30
Marx
 Stefaan Van Brabant/ De Verwondering
 Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

Ne merel op nen tak
 Marthalentatief
VR • 23 NOV • 20.30
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59
DO • 29 NOV • 20.15
 Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR • 23 NOV • 20.00
237 redenen om door te gaan
 Axel Daseleire
 & Hans Van Cauwenberghe
 Meise, GC De Muze van Meise,
 02 892 24 40

DO • 29 NOV • 20.30
Misschien Marieke
 Lieve Blancquaert & Greet Jacobs
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

KIDS

A • 3 NOV • 19.00
De vlucht van de wesp (7-12j)
 Salibonani
 Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 4 NOV • 15.00
De winter van Kapitein Winokio (+3j)
 Tervuren, CC De Warandepoort,
 02 766 53 47

ZO • 4 NOV • 10.30
De wegpiraat en andere deugnieten (+5j)
 familiefilm
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 11 NOV • 10.00 EN 11.00
Familieyoga (3-6j)
 Villa in de wolken
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO • 14 NOV • 15.00
Nijntje op de fiets (2,5-5j)
 Marianne Van Houten
 Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

16,17 EN 18 NOV • 19.00, 19.30 EN 15.00
Helena
 Jeugdtheater Ranonkel
 Duisburg, Pachthof Stroykens,
 www.tussenin-ranonkel.be

ZA • 17 NOV • 19.00
Niet vergeten (+8j)
 Hoge Fronten
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 18 NOV • 11.00
Ik zit hier!
 Compagnie Gorilla (+2j)
 Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZO • 18 NOV • 9.00
Kunstendag (+6j)
 Gruwelijke rijmen (ontbijtfilm)
 & JefMedialab
 Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 18 NOV • 10.30 EN 13.30
Hen (2,5j)
 Theater Must
 Sint-Genesius-Rode,
 GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

ZO • 18 NOV • 16.00
Woesj (+3j)
 4Hoog
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

WO • 21 NOV • 14.00
Goochelshow (4-10j)
 Guinelli
 Drogenbos, GBS De Wonderwijzer,
 02 333 05 70

ZO • 25 NOV • 15.00 EN 16.30
Wit
 Sprookjes enzo
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 25 NOV • 15.00
Kalf! (+6j)
 Dimitri Leue & Anastassya Savitsky
 Grimbergen, CC Strombeek,
 02 263 03 43

ZO • 25 NOV • 10.30
Coco (+6j)
 familiefilm
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 25 NOV • 11.00 EN 15.00
Sinterklaasfeest
 Wemmel, GC de Zandloper,
 info@grenslan.org

HUMOR

VR • 2 NOV • 20.30
Bang van Dendoncker
 Jens Dendoncker
 Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 6 NOV • 14.30
'k wil wel maar ik kan niet
 Echt Antwaarps Teater
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO • 7 NOV • 20.30
Biecht
 Raf Walschaerts
 Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

VR • 16 NOV • 20.30
Wat een geluk
 Nele Bauwens
 Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 17 NOV • 20.30
Jubilee
 Han Solo
 Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA • 17 NOV • 20.00
Wachten op Do Groot
 De Frivole Framboos
 Meise, GC De Muze van Meise,
 02 892 24 40

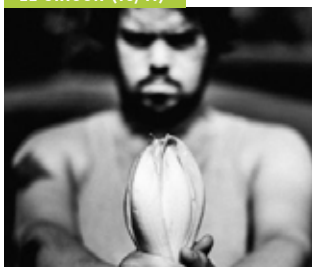
WO • 21 NOV • 20.30
Michael Van Peel overleeft 2018 (try-out)
 Sint-Genesius-Rode,
 GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

DO • 22 NOV • 20.30
De Bovengrens
 Lebbis
 Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
 02 255 46 90

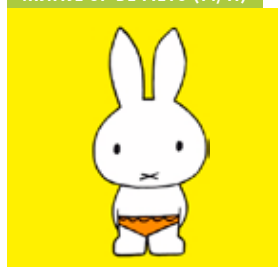
oorlog en terpentijn (10/11)

le chicon (16/11)

nijntje op de fiets (14/11)

kalf! (25/11)

ufo (15 en 30/11)

22 EN 23 NOV • 20.30

Levend en vers

Wouter Deprez
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR • 23 NOV • 20.00

De schaamte voorbij

Kamal Karmach
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

MA • 26 NOV • 20.30

Comedy Club

Tom Cools, Ralf Jennes & Erhan Demirci
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 29 NOV • 20.30

Maker (try-out)

Henk Rijckaert
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR • 30 NOV • 20.00

Comedy Night Fever

Raf Coppens, Jeroen Leenders e.a.
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DANS

ZA • 3 NOV • 20.15

Driftwood

Casus Circus
Aalsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

U.F.O.

We are not people
DO • 15 NOV • 20.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90
VR • 30 NOV • 20.15
Aalsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR • 30 NOV • 20.00

The Sea Within

Lisbeth Gruwez/Voetvolk
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

LITERATUUR

DI • 27 NOV • 20.15

Inleiding: Kaneelvingers

Peter en Stefan Hertmans
Aalsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

SENIOREN

ZO • 4 NOV • 15.00

Lang zullen we leven

Connie Neefs & Micha Marah
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

DI • 20 NOV • 14.00

Expo '58

Along comes Mary
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI • 20 NOV • 14.00

Sonny Vande Putte

ode aan de grootste cabaretiers
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

VR • 2 NOV • 20.15

Theatertour Calais

Het Zesde Metaal
Aalsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00
ZO • 4 NOV • 20.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA • 3 NOV • 20.30

Paul Young

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO • 7 NOV • 20.30

Vriend of vijand

met Rudi Vranckx
Sint-Pieters-Leeuw, De Merselborre,
02 371 22 62

DO • 8 NOV • 20.00

Widdershins

Grant-lee Phillips
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Intiem

Bart Kaëll & Luc Appermont
DO • 8 NOV • 20.00
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24
ZO • 11 NOV • 14.30
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

9 EN 10 NOV • 20.30

Brood voor morgenvroeg

Bart Peeters
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR • 9 NOV • 20.30

Bazaar Bizar

Mandolinman invites o.a. Liliane Saint-Pierre, Herr Seele
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA • 10 NOV • 20.30

Zonder omweg

Rick De Leeuw
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 10 NOV • 20.30

For the Record

Level Six
Sint-Pieters-Leeuw, loods Topstraat,
02 371 22 62

ZA • 10 NOV • 20.00

Bits of Peace

Chi-Hsia Lai & Chin-Cheng Lin
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Et alors.. en dan..

Johny Voners

ZA • 10 NOV • 20.00
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DO • 15 NOV • 20.00

Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

ZA • 10 NOV • 20.30

Paul Rans Ensemble

Ternat, CC De Plotter, 02 466 20 30

WO • 14 NOV • 20.30

Elina Duni

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 16 NOV • 20.30

Luka Bloom

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR • 16 NOV • 20.00

Only The Lonelies

Roy Orbison Tribute
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA • 17 NOV • 20.30

The Roy Orbison Story

Barry Steele & friends
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 17 NOV • 20.30

The Fureys

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 17 NOV • 20.30

The Bootleg Sixties

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 17 NOV • 20.30

Melodium Rag XL

Tiny Legs Tim
Ternat, CC De Plotter, 02 466 20 30

50 jaar Neil Young

Douglas Firs, Bjorn Eriksson, Guy Swinnen e.a.

ZA • 17 NOV • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR • 30 NOV • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 18 NOV • 20.30

Jan Leyers

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO • 21 NOV • 20.30

Carmel

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Op de schoot

Stan Van Samang
DO • 22 NOV • 20.30
Sint-Pieters-Leeuw, kerk van Zuun,
02 371 22 62
ZA • 24 NOV • 20.30
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

DO • 22 NOV • 20.30

Intimo

Rio Massena
Ternat, CC De Plotter, 02 466 20 30

VR • 23 NOV • 20.30

Help-up Nosta

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

EXPO '58 (20/11)

VRIEND OF VIJAND (7/11)

ELINA DUNI (14/11)

VR • 23 NOV • 20.30

My Works, Classics & Heroes

Koen Buyse
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 4690

ZA • 24 NOV • 20.30

Kern

Stef Bos
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 4690

ZA • 24 NOV • 20.00

Egged on by Music

Cinemaximiliaan
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

ZA • 24 NOV • 20.00

Winterconcert

De Eendracht
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA • 24 NOV • 20.30

Safarmusic

Azzouz El Hour
Dilbeek, Dil'Arte, 02 466 20 30

DO • 29 NOV • 14.00

Dex tot de tweede macht

Barbara Dex
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

VR • 30 NOV • 20.30

Churches Tour

Sarah Ferri
Dilbeek, Sint-Gertrudiskerk,
02 466 20 30

KLASSIEK

ZA • 3 NOV • 15.00

De Toverfluit

Opera Avanti
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

WO • 7 NOV • 20.30

Ali Moraly

Grimbergen, sacristie Abdijkerk,
02 263 03 43

In Flanders Field

Degand, Van Mechelen,
Bataille & Desguin
VR • 9 NOV • 20.30
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30
WO • 14 NOV • 20.00
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

VR • 9 NOV • 20.30

Memorial Concert

Chapelle de Lorraine
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

VR • 9 NOV • 20.00

Huldigingsconcert

Janpieter Biesemans
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

Klapzoen

Geert Vanhassel & Anemos
Saxofoonkwartet

ZA • 10 NOV • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 18 NOV • 11.00

Sint-Pieters-Leeuw, kasteel Coloma,
02 371 22 62

VR • 16 NOV • 20.30

Nachtschade: Aubergine

Muziektheater Transparant
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DO • 22 NOV • 20.30

Die Zauberflöte

Opera Avanti
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 25 NOV • 11.00

Cantates van Antonio Vivaldi

Les Abbagliati kwartet
Hamme-Merchtem, Sint-Gudulakerk,
0475 24 84 95

WO • 28 NOV • 20.00

Mozart, Schubert & Schumann

Pianoduo Callot & Blondeel
Grimbergen, sacristie Abdijkerk,
02 263 03 43

JAZZ

ZA • 3 NOV • 20.30

Nordmann

voorprogramma: No Metal in this
Battle
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 8 NOV • 20.30

Inner Waves

Bart Defoor
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 25 NOV • 11.00

Invitation to Swing

Jean Van Lint, Stijn Wauters
& Dirk Van der Linden
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 25 NOV • 14.30

Thank you Toots

Ben Vanderweyden Quartet
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

ZO • 4 NOV • 20.00

I'm not a Witch

Alsemberg, CC de Meent,
02 359 16 00

MA • 5 NOV • 20.30

Ademloos

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

Burning

DI • 6 NOV • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 18 NOV • 20.00

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Engel

MA • 5 NOV • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 20 NOV • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZO • 25 NOV • 20.00

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 6 NOV • 20.00

I feel good

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 6 NOV • 20.00

Hoop doet leven - Will Tura

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO • 7 NOV • 20.30

On Chesnil Beach

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 8 NOV • 14.00

Frits & Freddy

Kraainem, GC de Lijsterbes, 02 721 28 06

VR • 9 NOV • 19.00

Sully

Wemmel, GC de Zandloper,
www.filmavond2018.be

ZO • 11 NOV • 20.00

69 minutes of 86 days

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA • 12 NOV • 20.30

The Equalizer 2

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 13 NOV • 20.00

Figlia Mia

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 13 NOV • 20.30

Blackkkiansman

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

WO • 14 NOV • 20.30

Dogman

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 15 NOV • 15.00 EN 20.00

Call me by your name

Wezembek-Oppem, GC de Kam, 02
731 43 31

MA • 19 NOV • 20.30

Just Charlie

i.s.m. Holebifilmfestival
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

MA • 19 NOV • 20.30

Filmfest Gent on tour

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

I'M NOT A WITCH (4/11)

CALL ME BY YOUR NAME (15/11)

BOBBEJAAN (22/11)

HERMAN VAN DEN BOOM

Love, Simon

i.s.m. Holebifilmfestival

DI • 20 NOV • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 30 NOV • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DI • 20 NOV • 20.00

The Children Act

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO • 21 NOV • 20.30

Sweet Country

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 22 NOV • 15.00

Bobbejaan

Grimbergen, Fenikshof, 02 263 03 43

DI • 27 NOV • 20.00

Foxtrot

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Niet schieten

DI • 27 NOV • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 27 NOV • 20.30

WO • 28 NOV • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

TOT 4 NOV

Herman Van den Boom

fotografiecircuit

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

TOT 4 NOV

Leerlingenbiënnale

Kunstenacademie

August De Boeck

Asse, Oud Gasthuis,

02 456 01 60

TOT 4 NOV

Dead Poetry

Cindy Wright

Gaasbeek, Kasteel van Gaasbeek,

www.kasteelvangaasbeek.be

8 TOT 18 NOV

Het einde van de groote oorlog

Ascania/ Linda Van der Meeren

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 13 DEC

Sven Augustijnen & Sammy Baloji

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

TOT 22 DEC

My home is where my heart is

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

TOT 6 JAN

Chris Marker

Memories of the Future

Brussel, Bozar,

www.bozar.be

TOT 13 JAN

Theodoor van Loon

Brussel, Bozar,

www.bozar.be

TOT 20 JAN

Beyond Klimt

Brussel, Bozar,

www.bozar.be

TOT 27 JAN

Raoul De Keyser & grafisch drukwerk

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

WO • 7 NOV • 20.00

Terug naar natuurlijke voeding

Pascale Naessens

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA • 12 NOV • 16.00

Kreta en Santorini

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DI • 13 NOV • 20.00

Mijn strijd als transvrouw, arts en politica

Petra De Sutter

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 24 NOV • 20.00

Blind wijnproeven

Vinenco

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DI • 27 NOV • 20.00

Wat doet oorlog met je?

Simonne Korkus

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 30 NOV • 20.00

Waar muziek echt over gaat

Marc Erkens

Wezembeek-Oppem,

GC de Kam, 02 731 43 31

DO • 8 NOV • 14.00

Historisch erfgoed: priorij Groenendaal

Hoeilaart, Bosmuseum,

www.ngz.be

ZO • 11 NOV • 14.00

Versnippering en ontsnippering

Hoeilaart, Bosmuseum,

www.ngz.be

DO • 15 NOV • 14.00

De bossen van Europa

Tervuren, Arboretum,

www.ngz.be

DO • 22 NOV • 14.00

Keizer Karelwandering

Tombeek (Overijse), parking Kerk,

www.ngz.be

DO • 29 NOV • 14.00

Natuurwandering

Vossem (Tervuren),

Pastorieplein, www.ngz.be

Zing mee met de Bonski's

Lennaert & De Bonski's

DI • 13 NOV • 20.00

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DO • 15 NOV • 20.00

Sint-Genesius-Rode, GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

ZA • 17 NOV • 19.00

Wemmel's got talent 3

Warm Wemmel

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

ZA • 17 NOV • 14.30

Prison Talk, De dood voor ogen & Radio Cachot

Dag van het Taboe

Kraainem, GC de Lijsterbes,

02 721 28 06

WO • 21 NOV • 19.00

Cuisine mondiale: de wereld-keuken op één plaats

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

23 EN 24 NOV

Pianodag in 10 huiskamers

Kunstenacademie A. De Boeck

Asse, Oud Gasthuis,

02 456 01 60

ZA • 24 NOV • 20.30

Retuned

DDF Crew

Overijse, CC Den Blank,

02 687 59 59

(TOT 4/11)

CHRIS MARKER (TOT 6/01)

RAOUL DE KEYSER (TOT 27/01)

TERUG NAAR NATUURLIJKE VOEDING (7/11)

PIANODAG (23 EN 24/11)

MOOIESTE PLEK IN ARGENTINIË

Tigre, een stad aan de deltamonding van de Paraná.

LEKKERNIJ UIT ARGENTINIË

Dulce de leche.

MOOIESTE HERINNERING

10 december 1983, de terugkeer van de democratie in Argentinië.

Het leven is een feest

Tango heet haar hond. En inderdaad, de naam verwijst naar de wereldberoemde dans uit Argentinië, het land waar Patricia Morales vandaan komt.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Patricia Morales woont samen met haar tienjarige hond in Hoeilaart. Ze houdt van de groene Rand maar ook van Brussel, de Europese hoofdstad. 'Een boeiend labo', zegt de docente. 'Hoe diversiteit en solidariteit samen kunnen gaan, kan je hier leren.'

LEEF JE LEVEN

Van opleiding is ze filosoof. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat ze bij elke naam van een filosoof die je noemt, heel wat leerrijke duiding kan geven. Zoals over het *ratiovitalisme*, een filosofische stroming in Latijns-Amerika. 'Ratiovitalisme is een term die aangeeft dat nadenken over het leven belangrijk is, maar dat het even belangrijk is het leven te leven. We zijn hier maar een korte tijd. Laten we vooral niet vergeten te leven en dat op een manier te doen zodat we het leven ten volle kunnen beleven.'

Hoe kijkt Morales zelf naar het leven? Helpen de filosofen die ze bestudeerde haar om een sluitend antwoord te formuleren? 'Het is een vraag die ik mezelf blijf stellen en waarop het antwoord met de jaren evolueert. Ik besef steeds meer dat er geen sluitend antwoord bestaat. Het antwoord is dan ook niet de essentie, wel de vraagstelling.'

NIET TOEGEVEN AAN NEGATIVITEIT

'We mogen niet toelaten dat het polariserende klimaat van vandaag ons verbittert', zegt Morales over de huidige tijdsgeschiedenis. 'Je moet je boven al die negatieve berichtgeving stellen. Ja, het klopt dat we in tijden van *fake news* leven en dat er allerlei nieuws uitvergroot wordt om mensen te misleiden. Maar het loont de moeite om verder te kijken dan het nieuws van de dag. Rondom mij zie

EN

LIFE IS A CELEBRATION

Patricia Morales from Argentina lives in Hoeilaart together with her 10-year-old dog. As well as the leafy region around Brussels, she also adores Brussels, the capital of Europe. 'It is an exciting testing ground, where you have the opportunity to learn about the coexistence of diversity and solidarity.' As a formally trained philosopher she knows that: 'Thinking about life is important but living life is equally important, as we are only here for a short time'. You also have to stay positive in the face of negative news. 'We should not allow the current polarising trend to lead us to despair', says Morales, reflecting on the dominant culture. 'It is well worth the effort to look beyond the news of the day. I still see the beauty of life in all kinds of small miracles around me'. Morales firmly believes in the rich rewards of friendship. 'You have to be more outward looking to be in closer contact with the world'.

ik nog steeds de schoonheid van het leven in allerlei kleine wonderen. Zoals in de rode appels die na de zomer aan de takken van de bomen hangen. Of zoals in de seizoenen die elk jaar opnieuw terugkeren. De continuïteit van het leven is toch een prachtig gegeven. Voor mij blijft het leven een feest, ook in deze verwarrende tijden. Ook de solidariteit tussen mensen is mooi', voegt ze eraan toe. 'Onlangs maakte ik mee dat tien bureaus klaargestonden om mijn weggelopen hond terug te vinden. Hartverwarmend.'

DE RIJKDOM VAN VRIENDSCHAP

Deze zomer was Morales in Argentinië. Het werd een blij weerzien met de vrouwen met wie ze in Buenos Aires heeft gestudeerd. 'Sommigen had ik al meer dan dertig jaar niet meer gezien. We hebben ontzettend genoten van onze herinneringen op te halen. Voor mij nog maar eens een bevestiging van hoe de ontmoeting met de andere een waar feest kan zijn. Het viel ons moeilijk om afscheid te nemen. Gelukkig bestaat er zoiets als *WhatsApp*. Dat platform helpt ons om met elkaar in contact te blijven. Vriendschap is voor veel Argentijnen een fundamentele waarde. Je gedachten, gevoelens en ervaringen met iemand kunnen delen, maakt het leven rijker.' Heeft het leven haar nog een andere betekenisvolle les geleerd? 'Met de jaren leer je dat je vooral niet te veel op jezelf moet focussen. Als je erin slaagt om jezelf te relativeren en de vooroordelen ten aanzien van de andere opzij te schuiven, kunnen er vaak mooie contacten ontstaan. Hoe minder je jezelf centraal stelt, hoe meer de wereld naar je toe komt.'